
ΑΕΙ ΠΕΙΡΑΙΑ Τ.Τ.

ΤΜΗΜΑ ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ ΜΗΧΑΝΙΚΩΝ ΤΕ

ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

**«ΔΙΑΜΟΡΦΩΣΗ ΝΕΟΚΛΑΣΙΚΟΥ ΚΤΙΡΙΟΥ ΣΕ ΧΩΡΟ
ΕΚΘΕΣΗΣ ΛΑΟΓΡΑΦΙΚΗΣ ΤΕΧΝΗΣ ΣΤΗΝ ΠΟΛΗ
ΤΗΣ ΧΑΛΚΙΔΑΣ»**

**ΠΑΝΑΓΙΩΤΑ ΡΟΓΚΑ
ΗΛΙΑΣ ΚΟΚΚΑΛΗΣ**

Επιβλέποντες Καθηγητές

**ΚΟΥΡΝΙΑΤΗΣ ΝΙΚΟΛΑΟΣ
ΒΛΑΧΟΥ ΑΛΕΞΑΝΔΡΑ**

Αθήνα ΙΟΥΝΙΟΣ 2016

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Α

A.1	Για την Χαλκίδα ..	1
A.2	Ιστορική και πολεοδομική εξέλιξη της πόλης ..	2
A.2.1	Από την αρχαιότητα μέχρι την τουρκοκρατία ..	2
A.2.2	Τα σημαντικότερα οχυρωματικά έργα της πόλης.....	3
A.2.3	Μετά την απελευθέρωση έως το 1933 ..	5
A.2.4	Από το 1945 έως και το 1985.....	6
A.2.5	Η πόλη σήμερα ..	7
A.2.6	Σχέδια – Χάρτες – Αεροφωτογραφίες διαχρονικά της Χαλκίδας ..	8

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Β

B.1	Περιγραφή του κτιρίου ..	18
B.1.1	Θέση ..	18
B.1.2	Είδος – μορφή – δομικά στοιχεία του κτιρίου ..	18
B.1.3	Εμβαδά - όγκοι ..	19
B.2.	Περιγραφή διαμόρφωσης σε εκθεσιακό χώρο ..	20
B.2.1	Οργάνωση και καθορισμός σταδίων εργασίας ..	20
B.2.2	Περιγραφή υπάρχουσας κατάστασης εσωτερικής αρχιτεκτονικής διαμόρφωσης ..	20
B.2.3	Περιγραφή αρχιτεκτονικής διαμόρφωσης σε εκθεσιακό χώρο ..	21

ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΕΣ ΚΤΙΡΙΟΥ.....	22
--------------------------	----

ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΑ ΣΧΕΔΙΑ ΝΕΟΚΛΑΣΙΚΟΥ ΚΤΙΡΙΟΥ

ΠΡΙΝ ΚΑΙ ΜΕΤΑ ΤΗΝ ΑΛΛΑΓΗ ΧΡΗΣΗΣ.....	35
--------------------------------------	----

Βιβλιογραφία ..	45
-----------------	----

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Η παρούσα πτυχιακή εργασία με τίτλο « **Διαμόρφωση νεοκλασικού κτιρίου σε χώρο έκθεσης λαογραφικής τέχνης στην πόλη της Χαλκίδας**» εκπονήθηκε στα πλαίσια του προπτυχιακού προγράμματος σπουδών του τμήματος Πολιτικών Μηχανικών Τ.Ε του Α.Ε.Ι Πειραιά, στον Τομέα Αρχιτεκτονικών, κατά την χρονική περίοδο Φεβρουάριος – Ιούνιος 2016..

Σκοπός αυτής της εργασίας είναι κατ' αρχήν η πλήρης αρχιτεκτονική αποτύπωση της υπάρχουσας κατάστασης του κτιρίου εσωτερικά και εξωτερικά και κατόπιν η μελέτη διαμόρφωσης εσωτερικά σε εκθεσιακό χώρο , εξωτερικά λόγω της ιδιαιτερότητας του κτιρίου (κηρυγμένο νεοκλασικό) δεν μελετάται καμία παρέμβαση 'η διαμόρφωση και παραμένει ως έχει.

Αντικείμενο της εργασίας είναι ένα Διώροφο νεοκλασικό κτίριο στην πόλη της Χαλκίδας. Επιλέχθηκε το συγκεκριμένο κτίριο γιατί αποτελεί μια ιδιαίτερη περίπτωση, καθώς είναι κηρυγμένο νεοκλασικό διατηρητέο κτίριο από την Εφορεία Νεωτέρων Μνημείων , ευρίσκεται εντός της ιστορικής συνοικίας 'ΚΑΣΤΡΟ' της Χαλκίδας , υπήρχε εύκολη πρόσβαση στο κτίριο και συναίνεση από τους ιδιοκτήτες του.

Στόχος της εργασίας είναι η αρχιτεκτονική μελέτη αποτύπωσης και διαμόρφωσης του κτιρίου σε έναν εκθεσιακό χώρο ο οποίος θα είναι ενταγμένος μέσα στην γενικότερη πολιτιστική εξέλιξη της πόλης. Έτσι, στο πρώτο μέρος της εργασίας γίνεται αναφορά στην πολεοδομική και ιστορική εξέλιξη της πόλης, στο βαθμό που είναι αναγκαία για την κατανόηση της ιστορικότητας του μέρους ενώ στο δεύτερο μέρος ακολουθούν τα τεχνικά στοιχεία .

Κατά την επεξεργασία των επί μέρους κεφαλαίων της εργασίας χρησιμοποιήθηκαν διαφορετικές μέθοδοι και πηγές.

Η συνδυαστική χρήση στοιχείων από τις αεροφωτογραφίες, τις εικόνες , τους χάρτες, τις γραπτές και προφορικές πηγές, αλλά και την προσωπική παρατήρηση του αστικού ιστού όπως αυτός διαμορφώνεται σήμερα, οδήγησε σε μια προσπάθεια να καταγραφεί η εξέλιξη της πόλης. Στη μελέτη του κτιρίου ήταν σημαντική η προσωπική εμπειρία και επαφή με μελετητές της Χαλκίδας που έχουν ασχοληθεί με τις επιμέρους ενότητες που μελετήθηκαν στο κτίριο και βοήθησαν στην αρτιότερη κατά τα μέτρα μας εκπόνηση της εργασίας.

Εμβαδόν: 527.61 τ.μ.

Ιδιότητα:		
A/A	X	Y
0	464121.64	4256871.33
1	464123.03	4256875.93
2	464145.14	4256869.23
3	464142.59	4256846.58
4	464125.74	4256847.08

Περιοχή μελέτης όπως απεικονίζεται στο κτηματολόγιο

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Α

Α.1. Για τη Χαλκίδα...

Η Χαλκίδα, όπως είναι γνωστό, είναι πρωτεύουσα του νομού Ευβοίας, ανήκει στην περιφέρεια Στερεάς Ελλάδας και βρίσκεται 80 χλμ βόρεια της Αθήνας. Σύμφωνα με την απογραφή του 2001 έχει 53.584 κατοίκους, ενώ ανεπίσημα ο πληθυσμός της ανέρχεται στις 90.000. Είναι κτισμένη στις δύο πλευρές του πορθμού του Ευρίπου, με το ένα τμήμα της να βρίσκεται στην Εύβοια και το άλλο στην Στερεά Ελλάδα. Σήμα κατατεθέν της πόλης και σημαντικός πόλος έλξης επισκεπτών είναι το παλιρροϊκό φαινόμενο του πορθμού του Ευρίπου, τα «τρελά νερά» όπως χαρακτηριστικά αποκαλούνται.

Στην μακρά ιστορία της πόλης, πολλά ονόματα της δόθηκαν κατά τις διάφορες περιόδους¹. Σύμφωνα με μια εκδοχή ονομάστηκε «Χαλκίς» από το φοινικικό όνομα «Χάλκη, Κάλχη», την πορφύρα, θαλασσινό όστρακο που το αλιεύαν στις Ευβοϊκές ακτές. Δεν θεωρείται όμως αληθινή, αφού επικρατέστερη θεωρείται η εκδοχή ότι την ονομασία «Χαλκίς» την πήρε μετά την ανακάλυψη κοιτασμάτων χαλκού στην περιοχή της. Στους Βυζαντινούς χρόνους ονομάστηκε Εύριπος. Το τοπωνύμιο «Εύριπος» παραπέμπει στην ορμητική φορά (εύ + ριπή) την οποία εμφανίζει στο σημείο αυτό, όπως ήδη αναφέρθηκε, η παλίρροια. Συναντάται δε και στη διεθνή βιβλιογραφία με την ονομασία euripus για να περιγράψει κάθε φυσικό αλλά και τεχνητό πορθμό ή στένωμα που παρουσιάζει ισχυρά παλιρροϊκά ρεύματα. Από τους Ενετούς ονομάστηκε «Εγριπος», «Νέγριπος» και «Νεγρεπόντε», από τους Άραβες «Χαπός», ενώ από τους Τούρκους «Εγριμπος» και «Γριμπός». Μετά την τουρκοκρατία πήρε πάλι το αρχαίο όνομα «Χαλκίς», στα πλαίσια μιας ευρύτερης προσπάθειας αποποίησης όσων θύμιζαν την περίοδο αυτή.

Το φαινόμενο της παλίρροιας

Γενικά έχει παρατηρηθεί, κυρίως σε στενά περάσματα θαλασσών, ισθμούς, πορθμούς, αλλά και στην ανοικτή θάλασσα η στάθμη των νερών για 6 ώρες συνεχώς να ανεβαίνει και ύστερα πάλι για 6 ώρες να κατεβαίνει. Δηλαδή κάθε 24ωρο παρατηρούνται δύο ανυψώσεις και δύο ταπεινώσεις. Η άνοδος της στάθμης του νερού ονομάζεται πλημμυρίδα, η δε κάθοδος άμωπη.

Και τα δύο φαινόμενα μαζί αποτελούν το φαινόμενο της παλίρροιας. Το φαινόμενο της παλίρροιας προκαλείται κυρίως από τη Σελήνη και οφείλεται στην έλξη που ασκεί το ουράνιο αυτό σώμα στην Γη και συγκεκριμένα στην υδάτινη επιφάνεια της. Στον πορθμό του Ευρίπου παρουσιάζεται το εξής περίεργο φαινόμενο: τα νερά του κινούνται συνεχώς, ενώ ταυτόχρονα αλλάζουν φορά κινήσεως. Άλλοτε κατευθύνονται προς τον Βόρειο και άλλοτε προς τον Νότιο Ευβοϊκό. Η ταχύτητα του ρεύματος είναι κανονική και ανέρχεται σε 5-6 μίλια την ώρα, ενώ μερικές φορές μπορεί να ανέρχεται και στα 9 μίλια την ώρα. Όταν δε το ρεύμα ενισχύεται από τους ισχυρούς βορείους ανέμους, που πνέουν κατά καιρούς στην περιοχή, η ταχύτητά του προς τον Νότιο Ευβοϊκό γίνεται ακόμη μεγαλύτερη. Λέγεται, ότι στην περίπτωση αυτή θα δυσκολευόταν και ένας καρχαρίας να κολυμπήσει κατά την αντίθετη φορά.

Σήμερα δεχόμαστε την ακόλουθη εξήγηση για το φαινόμενο αυτό. Το κύμα της παλίρροιας έρχεται κυρίως από τη Μεσόγειο στην Εύβοια και μπαίνει στο Νότιο και Βόρειο Ευβοϊκό με κατεύθυνση προς τον Εύριπο. Επειδή υπάρχει διαφορά στο μήκος διαδρομής από βορρά προς νότο, το κύμα που έρχεται από το νότο φθάνει στον Εύριπο 1 ώρα και 15 λεπτά νωρίτερα από το κύμα που φθάνει από το βορρά. Έτσι, οι περισσότεροι υδάτινοι όγκοι φθάνουν από τα νότια νωρίτερα, με αποτέλεσμα να ανεβάζουν τη στάθμη στο μέρος εκείνο κατά 30 ως 40 εκ., οπότε δημιουργείται το ρεύμα από τα νότια προς τα βόρεια. Μετά 6 ώρες αντιστρέφονται οι συνθήκες και έτσι η άμωπη διαδέχεται την πλημμυρίδα, γιατί τότε στο βόρειο τμήμα έχουν συσσωρευτεί περισσότερα νερά. Το πρόβλημα της παλίρροιας του Ευρίπου ερευνήσαν πολλοί αρχαίοι και νέοι επιστήμονες, όπως ο Αριστοτέλης, ο Πλίνιος, ο Μάνσελ και ο Μιαούλης. Την τελική εξήγηση έδωσε ο καθηγητής Δ. Αιγινήτης, που στηρίχθηκε σε πλούσιο υλικό παρατηρήσεων. (www.chalkida.gr)

Η γεφύρωση του πορθμού είναι άμεσα συνδεδεμένη με την ιστορία της πόλης. Η ιστορία της ξεκινά το 410 π.Χ. όταν, σύμφωνα με τον Διόδωρο κατασκευάστηκε ξύλινη γέφυρα στον Πορθμό και δύο πύργοι, ένας στη βοιωτική και ένας στην ευβοϊκή πλευρά. Το 540 μ.Χ. επί Ιουστινιανού κατασκευάστηκε συρταρωτή γέφυρα, ενώ στην Τουρκοκρατία ήταν ξύλινη και σταθερή. Το 1858 κατασκευάστηκε μία περιαιρετή γέφυρα η οποία αντικαταστάθηκε από μία περιστροφική το 1896. Το 1962 κατασκευάστηκε η σύγχρονη συρταρωτή γέφυρα με ξύλινη επιφάνεια. Το 1996 έγινε ο εκσυγχρονισμός του ηλεκτρολογικού, μηχανολογικού και υδραυλικού εξοπλισμού της γέφυρας. Το μόνο που απέμεινε από την κατασκευή του 1962 είναι ο σκελετός της γέφυρας². Από το 1993 λειτουργεί και η νέα, κρεμαστή, γέφυρα, που διευκολύνει την πρόσβαση στην νότια και στη βόρεια Εύβοια, ενώ ταυτόχρονα αποφόρτισε κυκλοφοριακά το κέντρο της πόλης.

¹(Ευβοϊκή εγκυκλοπαίδεια), τόμος Γ, λήμμα «Χαλκίδα») ²(www.servitoros.gr)

A.2 . Ιστορική και πολεοδομική εξέλιξη της πόλης

A.2.1 . Από την αρχαιότητα μέχρι την Τουρκοκρατία

Η Χαλκίδα εμφανίζεται στο ιστορικό προσκήνιο κατά τη γεωμετρική εποχή. Τότε παρατηρείται στροφή προς τη θάλασσα και τη ναυτιλία. Οι μικρές κώμες που προϋπήρχαν στην περιοχή από τη νεολιθική εποχή, συσπειρώνονται και δημιουργούν μία μόνο οικιστική μονάδα στο μυχό του Αγίου Στεφάνου, το σημερινό νότιο άκρο της πόλης. Η συνένωση των κωμών γέννησε την πρώτη πόλη της Χαλκίδας. Είχε δύο λιμάνια, το κύριο, στον σημερινό Άγιο Στέφανο, για τους καταπλέοντες από το Νότιο Ευβοϊκό και το δεύτερο, στο σημερινό Βούρκο, για τους καταπλέοντες από το Βόρειο³. Η αρχαία Χαλκίδα υπήρξε μία από τις πιο δραστήριες πόλεις της αρχαίας Ελλάδας. Δημιούργησε αποικίες από τη Θράκη ως την Ιταλία και Σικελία. Υπήρξε μία πάρα πολύ εύπορη πόλη γι' αυτό και έγινε στόχος των Πελοποννήσιων, των Αθηναίων, των Θηβαίων και των Μακεδόνων κατά καιρούς⁴. Σύμφωνα με τους αρχαιολόγους, η αρχαία πόλη ιδρύθηκε το 900 π.Χ. περίπου και έζησε μέχρι το 600 μ.Χ. οπότε εγκαταλείφθηκε.

Οι κάτοικοι, τότε, μεταφέρθηκαν κοντά στο πέρασμα του Ευρίπου, τόσο δε η νέα πόλη, όσο και ο πορθμός και το θαλάσσιο μέτωπο, οχυρώθηκαν, για να μπορούν να αμυνθούν κατά των βαρβαρικών πειρατικών επιδρομών. Η οχύρωση της Χαλκίδας ήταν στα πλαίσια ενός γενικού σχεδίου για την άμυνα της βυζαντινής αυτοκρατορίας και έλεγχε άμεσα το θαλάσσιο πέρασμα του Ευρίπου προς τον Βόρειο και Νότιο Ευβοϊκό. Τα τείχη του κάστρου του Ευρίπου οικοδομήθηκαν από υλικό από τα αρχαία τείχη και τα αρχαία μνημεία. Το λιμάνι του Αγίου Στεφάνου εγκαταλείφθηκε και μεταφέρθηκαν οι λιμενικές εγκαταστάσεις στον όρμο του Βούρκου. Η πόλη είχε στραμμένη την πλάτη της στη θάλασσα, το θαλάσσιο μέτωπο ήταν προσβάσιμο μόνο από το λιμάνι.

Με την εμφάνιση των Αράβων στο τέλος του 7ου αιώνα, εξαιτίας των οποίων το Βυζάντιο έχασε προσωρινά την κυριαρχία της θάλασσας, οι κάτοικοι των παράλιων οικισμών εγκατέλειψαν τις ακτές και μετοίκησαν στα μεσόγεια. Στα παράλια παρέμειναν οι οχυρές πόλεις-λιμάνια, όπως η Χαλκίδα και η Κάρυστος, που αντιστάθηκαν κατά των επιδρομών.

Η Εύβοια στα χρόνια της βυζαντινής αυτοκρατορίας άνηκε στο θέμα Ελλάς. Η Χαλκίδα, μητρόπολη του νησιού, εξαιτίας της δεσπόζουσας θέσης της ήταν το κλειδί της ναυσιπλοΐας και του εμπορίου. Είχε δε μεγάλη στρατηγική σπουδαιότητα για την άμυνα της αυτοκρατορίας. Ήταν ισχυρή πολεμική βάση, δεσπόζοντας στην ανατολική Στερεά Ελλάδα με τα ισχυρά φρούρια της και από τις δυο πλευρές του στενού του Ευρίπου, δηλαδή τον Κάνηθο (Καράμπαμπα) και το **φρούριο (ή κάστρο) της Χαλκίδας**, που έκλειναν τη δίοδο των πλοίων και από τους δύο κόλπους του Ευβοϊκού. Επειδή βρισκόταν μακριά από τα σύνορα και τα θέατρα των πολέμων, η Χαλκίδα ζούσε βίο ήσυχου και ασφαλή, σημειώνοντας πρόοδο στη βιομηχανία, στο εμπόριο και τις τέχνες. Ήταν η μεγαλύτερη και σπουδαιότερη πόλη της Εύβοιας και μία από τις πλουσιότερες στην Ελλάδα. Μέχρι σήμερα μάλιστα σώζεται ο ναός της Αγίας Παρασκευής που ανήγειρε ο αυτοκράτορας Ιουστινιανός.

Από το 1205 έως και το 1470 η Εύβοια βρισκόταν υπό την κατοχή των Φράγκων. Από το 1205 έως το 1300 κυρίαρχοι είναι οι Λομβαρδοί βαρόνοι και ο Βάιλος της Βενετίας, που είχε την έδρα του στον Έγριπο και σταδιακά έγινε πανίσχυρος, αυτός κυβερνούσε την Εύβοια σύμφωνα με τις προτιμήσεις της Βενετίας. Από το 1300 έως το 1372 διοικούν οι Ενετοί και βαθμιαία αποκτούν τον έλεγχο του νησιού, και τέλος από το 1372 έως το 1470 οι Ενετοί γίνονται απόλυτοι κυρίαρχοι. Πρώτη φροντίδα των σταυροφόρων που εγκαταστάθηκαν στη Χαλκίδα ήταν η ανακατασκευή του φρουρίου του Ευρίπου³.

Υπό τους Ενετούς η πόλη υπέφερε λιγότερο από ότι επί Λομβαρδών. Οι Χαλκιδέοι ζούσαν μία σχετικά άνετη ζωή διατηρώντας τα έθιμά τους και απολαμβάνοντας στοιχειώδη αυτοδιοίκηση ενώ

³(«Ευβοϊκή εγκυκλοπαίδεια», τόμος Γ, λήμμα «Χαλκίδα») ⁴(www.el.wikipedia.org)

παράλληλα μια σημαντική και αρμονική κοινωνία ευγενών της Δύσης άκμαζε στην πόλη του «Νεγρεπόντε», σε αντίθεση με τους Εβραίους που, αποκλεισμένοι στο γκέτο τους, τη σημερινή συνοικία «Εβραϊκά», είχαν τα μεγαλύτερα φορολογικά βάρη⁵.

Η Χαλκίδα τα χρόνια αυτά βρισκόταν σε ανθηρή οικονομική κατάσταση, είχε πυκνή συγκοινωνία και ακμαίο εμπόριο και ήταν μετά την Κρήτη, αξιόλογο διαμετακομιστικό κέντρο. Μετά την άλωση της Κωνσταντινούπολης, η Χαλκίδα έγινε η πιο σπουδαία πόλη των ενετικών κτήσεων. Ο βάλιος δαπανούσε πολλά χρήματα για την ίδια και το κάστρο της, που απέκτησε την τελική μορφή του επί ενετοκρατίας, το 1304, χτισμένο πάνω σε βάσεις του βυζαντινού κάστρου.

Στις 12 Ιουλίου 1470 η Εύβοια, μαζί και η Χαλκίδα, πέρασε στα χέρια των Τούρκων. Ονομάστηκε Εγριμπός ή Γριμπός και μοιράστηκε σε δυο πασαλίκια (σατραπείες): της Χαλκίδας και της Καρύστου. Για να αυξήσουν τον πληθυσμό της πόλης που σφάχτηκε, οι Τούρκοι έπαιρναν γυναίκες Ελληνίδες και τις εκτούρκιζαν με τη βία. Υποχρέωναν δε με διάφορα πειστικά μέσα το τούρκεμα των χριστιανών. Επίσης μετάφεραν στη Χαλκίδα και στην Κάρυστο από άλλα μέρη Τούρκους ή εξισλαμισμένους Έλληνες, με αποτέλεσμα κατά την απελευθέρωση να υπερτερούν οι Τούρκοι από τους Χριστιανούς.

Η Χαλκίδα, χάρη στα οχυρά κάστρα της, ορίστηκε έδρα του νομού Ευβοίας (σαντζάκι Εγριμπός ή Εγρίπου) και περιελάμβανε τους καζάδες των Θηβών, των Αθηνών, της Λιβαδειάς, των Σαλώνων και της Αταλάντης. Στη Χαλκίδα έμενε ο πασάς, πολιτικός και στρατιωτικός διοικητής της Εύβοιας, και ο ναύαρχος που επιτηρούσε το Αιγαίο πέλαγος. Οι Τούρκοι της πόλης υπολογίζονταν σε 1000 οικογένειες.

Την περίοδο της Τουρκοκρατίας, μετά τον 16ο αιώνα, χωρίς να είναι γνωστό το πότε ακριβώς, η πόλη ξεπέρασε τα παλαιότερα της όρια και, χωρίς βέβαια να καταστραφεί το υπάρχον φρούριο, επεκτάθηκε έξω από αυτό σε ένα προάστιο το οποίο προστατευόταν από ένα αρκετά πρόχειρο τούρκικο περιτείχισμα και σταδιακά αναπτύχθηκε και έπαιξε καθοριστικό ρόλο στην εξέλιξη της. Τον **πολεοδομικό ιστό του φρουρίου** διαρθρώνουν δύο βασικοί άξονες, που συνεχίζουν στο προάστιο και αποτελούν τους δυο κύριους δρόμους που οδηγούν από τον Εύριπο προς το εσωτερικό του νησιού. Πρόκειται για τους άξονες που ξεκινούν από την πύλη του πορθμού και καταλήγουν αντίστοιχα στην Άνω και στην Κάτω Πύλη. Εγκάρσια σε αυτούς, (κατά τη διεύθυνση B-N), υπάρχει τρίτος άξονας που ξεκινάει επίσης από την Πύλη του Πορθμού και καταλήγει στο άκρο του φρουρίου⁶.

Οι τρεις αυτοί άξονες εξακολουθούν να υπάρχουν μέχρι σήμερα στον ιστό της πόλης. Πρόκειται, αντίστοιχα για τις οδούς **Κώτσου** και Αγγελή Γοβιού ενώ ο τρίτος δεν είναι τόσο σαφής, πιθανόν ταυτίζεται με τις σημερινές οδούς **Παίδων** και Σταμάτη, ή με την οδό Παύλου.

Κατά την Ελληνική Επανάσταση, η Χαλκίδα, με τα δύο φρούριά της (Χαλκίδας και Καράμπαμπα), αποτελούσε απόρθητη πόλη. Στα τέλη Μαΐου και στις αρχές Ιουνίου του 1821, η πόλη πολιορκήθηκε από τους Έλληνες χωρίς επιτυχία. Τον Νοέμβριο του 1823 νέα πολιορκία της Χαλκίδας από τον Οδυσσέα Ανδρούτσο, με τη βοήθεια Ψαριανών πλοίων, περιορίζει τους Τούρκους στο φρούριο αλλά χωρίς αποτέλεσμα. Έτσι η Χαλκίδα αλλά και όλη η Εύβοια παρέμεινε στα χέρια των Τούρκων ακόμη και μετά την άφιξη του Καποδίστρια και μόνο μετά από συνθήκη, στις 25-3-1833, παρεδόθη στην Ελλάδα⁷.

A.2.2 . Τα σημαντικότερα οχυρωματικά έργα της πόλης

Δύο είναι τα σημαντικότερα οχυρωματικά έργα, **το Κάστρο της Χαλκίδας** και ο **Καράμπαμπα**. Η πόλη της Χαλκίδας περιβαλλόταν από ισχυρό και δυσπρόρητο κάστρο, που, όπως αναφέρθηκε, ολοκληρώθηκε από τους Ενετούς, το 1304, πάνω στις βάσεις του βυζαντινού. Στο υπέρθυρο των πυλών του βρισκόταν σκαλισμένο σε μάρμαρο το λιοντάρι του Αγίου Μάρκου της Βενετίας. Χωριζόταν από την υπόλοιπη πόλη με οχυρωματική τάφρο που ένωνε το Βόρειο Ευβοϊκό με το

⁵(www.servitoros.gr) ⁶(Μαμαλούκος Στ., «Χαλκίδα. Τα νεοκλασικά σπίτια», Αθήνα 1981, σ.17) ⁷(www.chalkida.gr)

Βούρκο. Η επικοινωνία της Έσω και της Έξω πόλης γινόταν μόνο με τρεις πύλες, την Άνω Πύλη ή Πόρτα του Χριστού, την Κάτω Πύλη και την Πύλη του Ναού. Η Άνω Πύλη ήταν στη διασταύρωση των σημερινών οδών Φαβιέρου και Παπαναστασίου, η Κάτω Πύλη βρισκόταν στο Στρογγυλό και η τρίτη, η Πύλη του Ναού ήταν κοντά στην Αγία Παρασκευή, εκεί που σήμερα βρίσκεται το στρατιωτικό μαγειρείο της Σχολής Πεζικού .

Κατά τον 16ο και 17ο αιώνα οι Έλληνες δημιούργησαν νέα πόλη έξω από το **Κάστρο** της Χαλκίδας⁸. Στο εσωτερικό του Κάστρου βρίσκονται τα σπίτια και τα μαγαζιά της πόλης, που είχε κατοίκους Έλληνες, Εβραίους και Τούρκους κατά την περίοδο της Τουρκοκρατίας. Έξω από την περιτειχισμένη πόλη με τα στενά δρομάκια, βρισκόταν το προάστιο, που, για τους περιηγητές, είχε τον ίδιο με την τειχισμένη πόλη ή και ακόμη καλύτερο χαρακτήρα. Τον 19ο αι. στο προάστιο βρίσκονταν το λιμάνι, η αγορά, όλη η εμπορική κίνηση και τα ομορφότερα σπίτια της πόλης⁹. Στο Κάστρο έμεναν μόνο οι Τούρκοι, έξω στο προάστιο, έμεναν οι Χριστιανοί, που ασχολούνταν με το εμπόριο.

Μετά την απελευθέρωση από τους Τούρκους, η άθλια κατάσταση στην οποία περιήλθαν τα τείχη και το ψυχολογικό κλίμα που υπήρχε στους πολίτες, οδήγησαν στην κατεδάφιση των τειχών. «...Το δεύτερο ζήτημα που απασχολεί είναι η κατεδάφιση του σάπιου και άχρηστου φρουρίου που πολλοί εύχονται την πραγματοποίησή της» (από την εφημερίδα «Εύριπος», 1898).

Τελικά την κατεδάφιση υποσχέθηκε στο δήμαρχο Χαλκιδέων Ηρακλή Γαζέπη ο πρωθυπουργός Χ. Τρικούπης κατά την επίσκεψή του στην πόλη το 1884. Το γκρέμισμα άρχισε το 1885 και συνεχίστηκε στα αμέσως επόμενα χρόνια, για να εξαφανιστεί σιγά σιγά τελείως κάθε σημάδι απ' το πολυτάραχο παρελθόν της Χαλκίδας.

Συγχρόνως με το γκρέμισμα του φρουρίου άρχισε και η κάλυψη της τάφρου που από το 1840 ήταν ξερή. Η ολοκληρωτική όμως κάλυψη δεν είχε τελειώσει ακόμα στα 1896, αφού έως τότε είχε γκρεμιστεί μόλις η βορειοανατολική πλευρά των τειχών. Η κατεδάφιση των τειχών ικανοποίησε τους κατοίκους της Χαλκίδας, βρέθηκαν όμως κάποιοι που καταδίκασαν την απόφαση για το γκρέμισμα όλων των τειχών της πόλης. Μέχρι και ο βασιλιάς Γεώργιος Α΄ χαρακτήρισε το γκρέμισμα ως πράξη βάρβαρη, ιδιαίτερα αυτό των πύργων με τον λέοντα της Βενετικής δημοκρατίας που ακόμα και οι Τούρκοι σεβάστηκαν¹⁰.

Σήμερα σώζονται μόνο λίγα λείψανα του: οι υπόγειες αποθήκες κάτω από την πλατεία Τζαμιού, ένα κτίριο στους στρατώνες, το κτίριο που στεγάζει σήμερα το Λαογραφικό μουσείο και ένα τμήμα που ανασκάφηκε το 1973 στην οδό Μαρδοχαίου Φριζή.

Στο ύψωμα της Κανήθου, ορθώνεται το κάστρο του Καράμπαμπα το οποίο έχτισαν οι Τούρκοι, προκειμένου να κρατήσουν τους Ενετούς μακριά από τη Χαλκίδα κατά τη διάρκεια του δεκαπεντάχρονου ενετοτουρκικού πολέμου που ξέσπασε το 1684¹¹. Ο λόφος πιθανότατα οχυρώθηκε για πρώτη φορά κατά τη Ρωμαϊκή περίοδο, αλλά είναι βέβαιο ότι δεν είχε οχύρωση στους Βυζαντινούς χρόνους, κατά τη διάρκεια της Ενετοκρατίας και τους πρώτους αιώνες της Τουρκοκρατίας. Η θέση του είναι στρατηγική, καθώς ελέγχει τα στενά του Ευρίπου και την πόλη της Χαλκίδας. Το κάστρο του Καράμπαμπα σχεδίασε ο Ενετός Γερόλυμος Γκαλόπο, ο οποίος εξαιτίας της κακομεταχειρίσεώς του στο ενετικό στρατόπεδο, εγκατέλειψε τη σημαία του Αγίου Μάρκου, κάτω από την οποία είχε πολεμήσει στο Ναύπλιο, και πέρασε στις τάξεις των Τούρκων¹². Το φρούριο πολιορκήθηκε ανεπιτυχώς από τον Μοροζίνι το 1688 και οι Τούρκοι κατόρθωσαν να διατηρήσουν την κυριότητά του έως την απελευθέρωση της Ελλάδας, οπότε και το παρέδωσαν στο Ελληνικό κράτος.

Έχει στενόμακρο περίβολο, προσανατολισμένο Α-Δ, με προτείχισμα στη βόρεια πλευρά, τρεις προμαχώνες και έναν μεγάλο πύργο. Το νότιο τμήμα του τοίχου διατηρείται σε κακή κατάσταση. Αρχαία αρχιτεκτονικά μέλη έχουν εντοιχιστεί σε αρκετά σημεία του περιβόλου. Η μοναδική πύλη

(⁸«Ευβοϊκή εγκυκλοπαίδεια», τόμος Γ, λήμμα «Χαλκίδα»)(⁹ www.serv itoros.gr, « Βυζαντιν ά και μεταβυζαντιν ά μν ημεία στην ευρύτερη περιοχή της Χαλκίδας», εργασία από το Γυμν άσιο Καν ήθου, Δεκέμβριος 1999)(¹⁰ www.serv itoros.gr)(¹¹ «Ευβοϊκή εγκυκλοπαίδεια», τόμος Γ, λήμμα «Χαλκίδα»)(¹² www.el.wikipedia.org)

του φρουρίου βρίσκεται στη ΝΑ πλευρά του τείχους, ενώ γύρω της έχουν οικοδομηθεί κτήρια στρατιωτικού χαρακτήρα. Στον ανατολικό τοίχο του περιβόλου, μεταξύ της πύλης και του ανατολικού πύργου, βρίσκεται κωδωνοστάσιο, κτισμένο στη θέση όπου βρισκόταν η καμπάνα του συναγερμού του φρουρίου. Το μόνο καλά σωζόμενο κτίσμα μέσα στον περίβολο είναι ναός αφιερωμένος στον Προφήτη Ηλία, που χρονολογείται το 1895¹³.

A.2.3 . Μετά την απελευθέρωση και έως το 1933

Μετά την απελευθέρωση ο πληθυσμός της Χαλκίδας ήταν 7174 κάτοικοι. Το 1850 κυκλοφόρησε η εφημερίδα «ΕΛΛΗΝ», η πρώτη εφημερίδα της Εύβοιας. Η τακτική της κυκλοφορία φανερώνει πως η Εύβοια είχε εισέλθει σε περίοδο κοινωνικής και πολιτιστικής αναδημιουργίας. Ωστόσο η Χαλκίδα διατηρούσε τον ανατολίτικο χαρακτήρα της. Τα τζαμιά της πόλης κατεδαφίστηκαν, εκτός από αυτό της Πλατείας Πεσότων Οπλιτών, το 1885¹³.

Από την περίοδο της Τουρκοκρατίας, η Χαλκίδα ήταν εξαγωγικό κέντρο της Εύβοιας με σημαντική γεωργική αλλά και βιοτεχνική παραγωγή, ενώ είχε λιμάνι με έντονη εμπορική κίνηση. Η ίδια κατάσταση διατηρείται και την πρώτη περίοδο (1832-1875) που ακολουθεί την απελευθέρωση και κατά την οποία, μέσα από ανακατατάξεις των κατοίκων, διαμορφώνεται σταδιακά η κοινωνία της πόλης. Τη δεύτερη περίοδο (1875-1910), η σύνθεση του πληθυσμού έχει αποκρυσταλλωθεί.

Αναπτύσσεται ιδιαίτερα ο βιοτεχνικός τομέας (κεραμοποιία, ποτοποιία) καθώς και το εμπόριο. Στη θέση της μέχρι τότε κυρίαρχης αγροτικής τάξης, εμφανίζεται η αστική, γεγονός που έχει αντίκτυπο και στην αρχιτεκτονική εξέλιξη της πόλης. Η πορεία που ακολουθεί είναι παράλληλη με αυτή της Αθήνας σε μικρότερη κλίμακα, ενώ καθοριστική ήταν και η σύνδεση των δύο πόλεων με το τρένο το 1904, που διευκόλυνε σημαντικά την ανταλλαγή υλικών και πνευματικών αγαθών.

Η Χαλκίδα, πριν ακόμα την προσάρτηση της στο ελληνικό κράτος, παρουσιάζει την εικόνα μιας μεσαιωνικής πόλης και αποτελείται από την περιτειχισμένη περιοχή του Κάστρου, και από το Προάστιο (εκτός των τειχών) με ίση σχεδόν έκταση. Η ίδια κατάσταση διατηρείται και μετά την Απελευθέρωση¹⁴. Το 1836 εγκρίνεται το πολεοδομικό σχέδιο της Χαλκίδας που, όπως και τα περισσότερα σχέδια της εποχής (Αγρίνιο-1838, Ναύπακτος-1838, Μεσολόγγι-1845 κλπ.) περιλαμβάνει κυρίως μικρές τακτοποιήσεις οικοπέδων, παρακολουθώντας την υπάρχουσα οικοδομική κατάσταση και μορφή ιδιοκτησίας χωρίς να εξειδικεύεται ως προς τις ιδιαίτερες τοπικές συνθήκες¹⁵. Εκτός όμως από τη διάνοιξη των κυριότερων δρόμων, το σχέδιο καθυστερεί να εφαρμοστεί λόγω των αντιδράσεων των κατοίκων. Αρχικά, και με την αποχώρηση των Τούρκων, η έκταση της πόλης δεν αλλάζει αφού οι νέοι κάτοικοι εγκαθίστανται στα κενά που προκύπτουν. Με την πάροδο του χρόνου και την αύξηση του πληθυσμού, αρχίζει η εφαρμογή του σχεδίου και η πόλη επεκτείνεται βόρεια και ανατολικά. Τις τελευταίες δεκαετίες του 19ου αιώνα η κατάσταση έχει αποκρυσταλλωθεί. Κατά μήκος της παραλίας στο βόρειο ευβοϊκό και εκτός των τειχών, είναι οι καλύτερες συνοικίες όπου κατοικούν οι μεγαλοαστοί και βρίσκονται τα δημόσια κτίρια (γεγονός που ισχύει ακόμα και σήμερα). Πίσω από αυτές τις γειτονιές, δηλαδή κατά μήκος των σημερινών οδών Κακαρά και Αβάντων, κατοικούν οι μεσοαστοί, μικροαστοί και έμποροι, ενώ μέσα στο **Κάστρο** και προς τα νότια είναι οι φτωχογειτονιές και οι εργατικές συνοικίες¹⁶.

Σημείο σταθμός στην εξέλιξη της πόλης υπήρξε το 1922. Μεγάλος αριθμός προσφύγων έφτασε στην Χαλκίδα, 5000 άτομα σύμφωνα με τον Βρανόπουλο, που άλλαξε την όψη της. Εμφανίστηκαν στις πλατείες παράγκες και άρχισε η ανέγερση των προσφυγικών συνοικισμών. Στο κτήμα Βουδούρη κτίστηκε η Νέα Αρτάκη, στον Κοπανά η Νέα Λάμψακος, ενώ μέσα στη Χαλκίδα εγκαταστάθηκαν κυρίως στις συνοικίες Νεάπολη, Καναπίτσα, Καράμπαμπας, «Τούρκικα Μνήματα». Συνολικά 12.000 πρόσφυγες ήρθαν στην Εύβοια, ενώ το 1924 ήρθαν άλλοι 4000 τουρκόφωνοι Έλληνες πρόσφυγες από τα βόρεια της Μ.Ασίας¹⁷.

¹³ (www.el.wikipedia.org) (¹³Βρανόπουλος Επ, «Ιστορία της Εύβοιας», Αθήνα 1995, σ.273-274) (¹⁴Παλόγου Σ, «Χαλκίδα.

Νεοκλασική αρχιτεκτονική», εργασία για το μάθημα Ιστορία-Θεωρία 7, 2006)(¹⁵Καυκούλα Κ, Παπαμίχης Ν, Χαστάογλου Β,«Σχέδια πόλεων στην Ελλάδα του 19ου αι.», σ.66)(¹⁶Παλόγου Σ, «Χαλκίδα. Νεοκλασική αρχιτεκτονική», εργασία για το μάθημα Ιστορία-Θεωρία 7, 2006)(¹⁷ Βρανόπουλος Επ, «Ιστορία της Εύβοιας», Αθήνα 1995, σ.273-274 και Ιωαννίδης Ελ., «Μικρασιάτες πρόσφυγες στην Εύβοια», Χαλκίδα 2001)

Από τις πηγές της Εθνικής Στατιστικής Υπηρεσίας, επιβεβαιώνονται τα παραπάνω στοιχεία. Το 1920 ο πληθυσμός του Δήμου Χαλκιδέων ήταν 14.398 άτομα, ενώ το 1928 έφτασε τα 18.747. Αντίστοιχα, τα νούμερα για τη Νέα Αρτάκη είναι 192 άτομα το 1920 και 2.022 άτομα το 1928, ενώ για τη Νέα Λάμψακο το 1920 ο πληθυσμός είναι μηδενικός και το 1928 φτάνει τα 678 άτομα¹⁸.

Το 1926, στα πλαίσια της συνεχώς αυξανόμενης ζήτησης τσιμέντου στην Ελλάδα, ιδρύεται η εταιρία «ΤΣΙΜΕΝΤΑ ΧΑΛΚΙΔΟΣ Α.Ε.» στη βοιωτική ακτή, εκεί που σήμερα καταλήγει η νέα γέφυρα. Το 2001 συγχωνεύεται με την Ανωνύμη Γενική Εταιρία Τσιμέντων "ΗΡΑΚΛΗ Σ", και σήμερα πλέον έχει συγχωνευτεί με την LAFARGE BETON¹⁹ που τελικώς έκλεισε το εργοστάσιο. Από την ίδρυση της μέχρι και σήμερα, η τσιμεντοβιομηχανία αποτελούσε σημαντικό έρεισμα της οικονομίας της πόλης. Το 1933 έγινε σχέδιο για την Χαλκίδα για το οποίο δεν υπάρχουν περισσότερες πληροφορίες, παρά μόνο ότι με βάση αυτό έγινε το σχέδιο του 1967.

A.2.4 . Από το 1945 έως και το 1985

Η αναγνώριση της εξέλιξης της πόλης μετά το 1945 έγινε με συγκριτική μελέτη των αεροφωτογραφιών, των γραπτών και προφορικών πηγών και των ιχνών στον αστικό ιστό σήμερα. Σημεία-κλειδιά που εντοπίζονται στις αεροφωτογραφίες είναι οι βασικοί οδικοί άξονες, Αβάντων, Ληλαντίων, Προαστείου, Αρεθούσης και Χαϊνά, που υπάρχουν μέχρι και σήμερα, καθώς και μεγάλα αστικά κενά (Εβραϊκό Νεκροταφείο, γήπεδο κλπ.) και σημαντικά κτίρια (Δημοτική Αγορά, Δικαστήρια κλπ.). Το 1945 η έκταση της Χαλκίδας περιορίζεται σε αυτήν που σήμερα θεωρείται κέντρο της πόλης. Φαίνεται στην αεροφωτογραφία η βιομηχανία τσιμέντων εκεί που σήμερα καταλήγει η νέα γέφυρα. Στη βοιωτική ακτή υπάρχουν ελάχιστα κτίρια, πρόκειται μάλλον για τον προσφυγικό συνοικισμό που δημιουργήθηκε εκεί. Όπως μάλιστα αναφέρει και ο Ελευθέριος Ιωαννίδης²⁰, οι πρώτες κατοικίες και καταστήματα στην Κάνηθο εμφανίζονται «από τις αρχές του 20ου αιώνα και συγκεκριμένα μετά την κατασκευή της νέας τότε περιστροφικής γέφυρας (1896) και τη δημιουργία του σιδηροδρομικού σταθμού της γραμμής Αθήνα-Χαλκίδα...», ενώ «...γύρω στο 1932-33 ιδρύεται ένας θαυμάσιος προσφυγικός συνοικισμός 25 περίπου διπλοκατοικιών στην περιοχή...». Δεκαπέντε χρόνια αργότερα, το 1960, η πόλη έχει επεκταθεί περιμετρικά, φαίνονται και τα πρώτα διάσπαρτα κτίρια στην περιοχή της Αγίας Μαρίνας (προς την νέα γέφυρα), ενώ εμφανής είναι και η επέκταση της στην βοιωτική ακτή (χάρτης. Επτά χρόνια αργότερα συντάσσεται από το δήμο γενικό σχέδιο για την πόλη, στο οποίο περιλαμβάνεται μόνο το τμήμα της Χαλκίδας στην ευβοϊκή ακτή και μέχρι τη συνοικία Σαλεμή.

Το 1971 η πόλη επεκτείνεται κατά κύριο λόγο, στη βοιωτική ακτή, κατά μήκος του οδικού άξονα που την συνδέει με τη βόρειο Εύβοια και στην περιοχή της Αγίας Μαρίνας. Το 1973 εκπονείται από ομάδα αρχιτεκτονικών και πολεοδομικών μελετών ρυθμιστικό και πολεοδομικό – ρυμοτομικό σχέδιο με εντολή του τμήματος Χωροταξίας του Υπουργείου Εσωτερικών.

Αντικείμενο του είναι η μελέτη της περιοχής επιρροής της Χαλκίδας, η αναγνώριση των σημαντικότερων προβλημάτων της, οι δυνατότητες ανάπτυξης και τελικά η διατύπωση των παραπάνω σχεδίων και των απαραίτητων νομοθετικών μέτρων για την εφαρμογή τους²¹.

Το 1986 η εικόνα της πόλης προσεγγίζει τη σημερινή κατάσταση. Στην Αγία Μαρίνα έχουν χτιστεί και οι εργατικές κατοικίες, το βόρειο τμήμα της πόλης επεκτείνεται εσωτερικά του οδικού άξονα που την συνδέει με τη βόρειο Εύβοια, με έντονο ρυθμό επεκτείνεται η πόλη στη βοιωτική ακτή, ενώ με αργό ρυθμό προς το Ληλάντιο Πεδίο. Ένα χρόνο πριν, το 1985, εγκρίθηκε το Γενικό Πολεοδομικό Σχέδιο της Χαλκίδας, που περιλαμβάνει την πολεοδομική οργάνωση της πόλης για πληθυσμιακό μέγεθος 118.000 κατοίκων και την επέκταση των σχεδίων πόλης. Σύμφωνα με αυτό λοιπόν διατηρείται η μορφή της γενικής κατοικίας σε όλη την έκταση της πόλης και το εμπορικό κέντρο αυτής.

(¹⁸Εθνική Στατιστική Υπηρεσία (ΕΣΥΕ) (¹⁹www.aget.gr)(Ιωαννίδης Ελ., «Ιστορία του Δήμου Χαλκιδέων», Χαλκίδα 2002, σ.18-19)(²⁰Ιωαννίδης Ελ., «Ιστορία του Δήμου Χαλκιδέων», Χαλκίδα 2002, σ.18-19) (²¹D.N.A., Χαλκίς-Ρυθμιστικών και ρυμοτομικών σχεδίων, Γ' Φάσις)

Η πόλη χωρίζεται σε επιμέρους πολεοδομικές ενότητες, τις συνοικίες, στις οποίες προτείνονται ένα ή περισσότερα κέντρα, και κάθε συνοικία διαιρείται σε γειτονίες. Σε επίπεδο συνοικίας γίνονται προτάσεις που αφορούν κυρίως τη δημιουργία κοινωνικών και πολιτιστικών υποδομών (όπως σχολεία), πεζοδρόμων, χώρων πρασίνου και στάθμευσης. Σε επίπεδο πόλης προτείνονται κάποια έργα μεγαλύτερης κλίμακας όπως, μεταφορά του λιμανιού, του νεκροταφείου, του νοσοκομείου και των φυλακών, δημιουργία της υψηλής γέφυρας, δημιουργία ανισόπεδων κόμβων και βελτίωση των αστικών και υπεραστικών συγκοινωνιών, καθώς και η λήψη μέτρων για την προστασία του περιβάλλοντος. Τέλος προτείνονται έργα και μελέτες δικτύων υποδομής με βασικότερα τα δίκτυα μεταφορικής υποδομής και τα απαραίτητα δίκτυα ύδρευσης, αποχέτευσης.

Καθοριστικό ρόλο στην εξέλιξη της Χαλκίδας έπαιξε η ραγδαία οικιστική της ανάπτυξη τις δεκαετίες 1960, 1970 και 1980, όπως αναφέρει και ο Ελευθέριος Ιωαννίδης²², όταν χιλιάδες νέοι κάτοικοι, από το εσωτερικό του νομού κυρίως, εγκαταστάθηκαν στην πόλη αναζητώντας εργασία στις βιομηχανίες της ευρύτερης περιοχής. Οι νέοι αυτοί κάτοικοι εγκαταστάθηκαν σε μεγάλο βαθμό σε περιοχές όπως τα Αλάτσατα, το Βαθροβούνι και η Λιανή Άμμος χτίζοντας «αυθαίρετα». Το παραπάνω γεγονός ήταν και μια από τις αιτίες που χάθηκαν αξιόλογα δείγματα του αρχιτεκτονικού παρελθόντος και αλλοιώθηκε η εικόνα της πόλης στο βωμό της αντιπαροχής, σε συνδυασμό με την αδιαφορία και την έλλειψη παιδείας τόσο των πολιτών όσο και των τοπικών αρχών, τη στιγμή μάλιστα που, το 1958, το σημερινό κέντρο της Χαλκίδας είχε κηρυχθεί αρχαιολογικός χώρος από το Υπουργείο Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων, και το 1971 η πόλη κηρύχθηκε χώρος ιστορικός και ιδιαίτερου φυσικού κάλλους από το τότε Υπουργείο Πολιτισμού και Επιστημών²³.

(²²Ιωαννίδης Ελ., «Ιστορία του Δήμου Χαλκιδέων», Χαλκίδα 2002, σ.37) (²³ΦΕΚ 117.Β. 25/04/1958 και ΦΕΚ 1003.Β.14/12/1971)

A.2.5. Η πόλη σήμερα

Η Χαλκίδα είναι μια πόλη που δεν είναι εύκολο να «διαβαστεί» όταν κανείς την περπατά. Στον πολεοδομικό ιστό έχουν αποτυπωθεί οι διαδοχικές ιστορικές φάσεις κυρίως μετά την Φραγκοκρατία. Η σημερινή εικόνα διαμορφώθηκε καθώς η πόλη αναπτυσσόταν χωρίς την αυστηρή εφαρμογή των σχεδίων, πολλές φορές χωρίς την ύπαρξη τους, ενώ ταυτόχρονα νέα κτίρια έπαιρναν τη θέση των παλαιών στον υπάρχοντα αστικό ιστό. Μελετώντας τον χάρτη της πόλης σήμερα, γίνεται σαφές ότι δεν υπήρξε εκ των προτέρων σχεδιασμός, ακόμα και στις περιπτώσεις των προσφυγικών συνοικιών, όπως αυτές της Κανήθου, του Αγίου Ιωάννη και της Νεάπολης, αλλά ούτε και συνολική αντιμετώπιση και πρόνοια για την εξέλιξη της. Όπως μάλιστα αναφέρει και ο Ελευθέριος Ιωαννίδης: «Μια άλλη συγκεκριμένη επέκταση του οικιστικού χώρου της πόλεως, με την προσαρμογή εν συνεχεία του Σχεδίου Πόλεως, είναι αυτή που διενεργείται στις δεκαετίες του 1920 και 1930, με την ίδρυση των προσφυγικών συνοικισμών Νεαπόλεως, Καναπίτσας, Αγίου Ιωάννου, Τούρκικου Νεκροταφείου (ή Τουρκικών Μνημάτων) και Καράμπαμπα, κατόπιν απαλλοτριώσεως εκτάσεων ή διαθέσεως δημοσίων κτημάτων... Το Σχέδιο Πόλεως, αντί να προηγείται, σ' αυτές τις περιπτώσεις έπεται πάντοτε της οικοδομήσεως και ανορθόδοξα συνήθως ακολουθεί τις χαράξεις των ιδιωτών, για να αποφύγει ρυμοτομίες και αποζημιώσεις. Έτσι, μέχρι το 1936 έχουμε στη Χαλκίδα 19 τουλάχιστον γνωστές τροποποιήσεις - εγκρίσεις και επεκτάσεις Σχεδίου Πόλεως κατά το 19ο αιώνα, και άλλες 13 μέσα στα 36 πρώτα χρόνια του αιώνα μας ..»²⁴

(²⁴Ιωαννίδης Ελ., «Ιστορία του Δήμου Χαλκιδέων», Χαλκίδα 2002, σ.37)

Η Χαλκίδα αναπτύσσεται σήμερα στις δύο πλευρές του πορθμού του Ευρίπου, με το κύριο και παλαιότερο τμήμα της να βρίσκεται στην Εύβοια. Οι βασικοί οδικοί άξονες είναι, όπως φαίνεται και στο χάρτη, οι λεωφόροι Βενιζέλου και Χαϊνά που οδηγούν, η πρώτη, στη νότια έξοδο της πόλης και, η δεύτερη, στη βόρεια, καθώς και οι οδοί Αβάντων, Νεοφύτου, Προαστείου και Δηλαντίων εντός της Χαλκίδας. Η τελευταία συνδέει την πόλη με τις συνοικίες που βρίσκονται προς τα ανατολικά και το Δηλάντιο Πεδίο.

Υπάρχει, τέλος, και ο περιφερειακός οδικός άξονας που, με αρχή την νέα γέφυρα, οδηγεί τόσο προς το νότιο τμήμα του νησιού, όσο και προς το βόρειο. Το κέντρο της πόλης σχετίζεται άμεσα με την παραλία και ορίζεται από τις οδούς Νεοφύτου και Βενιζέλου. Μέχρι πρόσφατα όλες οι δημόσιες υπηρεσίες βρίσκονταν εκεί, αλλά τα τελευταία χρόνια πολλές από αυτές έχουν απομακρυνθεί, κυρίως προς το βόρειο τμήμα της πόλης, κατά μήκος της οδού Χαϊνά, και στις συνοικίες Λιανή Άμμο και Αλάτσατα. Οι εμπορικές δραστηριότητες συγκεντρώνονται στο κέντρο, με την οδό Αβάντων να αποτελεί τον βασικό εμπορικό άξονα της πόλης, με ταυτόχρονη όμως την ύπαρξη κατοικίας στους ορόφους. Γενικότερα, στο κέντρο της πόλης, συνυπάρχουν εμπορικές χρήσεις, υπηρεσίες, κατοικία και αναψυχή. Οι χρήσεις αναψυχής, βέβαια, εντοπίζονται κυρίως κατά μήκος του παραλιακού μετώπου.

Στις συνοικίες εκτός του κέντρου κυριαρχούν οι χρήσεις κατοικίας. Κατά μήκος, βέβαια, των κυριότερων οδικών αξόνων, τόσο στο ευβοϊκό τμήμα, όσο και στο βοιωτικό τμήμα, εμφανίζονται χρήσεις κυρίως εμπορικές, αλλά και υπηρεσίες, μικρότερης όμως κλίμακας.

Σήμερα η πόλη επεκτείνεται κατά κύριο λόγο δυτικά, στη βοιωτική ακτή, όπου υπάρχουν ακόμη κενά στον αστικό ιστό, και βορειοανατολικά, στην ευβοϊκή ακτή, ανατολικά του οδικού άξονα που τη συνδέει με τη βόρειο Εύβοια, ιδιαίτερα στην περιοχή που λέγεται Μακεδονικά στο λόφο του Βαθροβουνίου. Βέβαια, πλέον, μεγάλος είναι ο αριθμός όσων εργάζονται και δραστηριοποιούνται στη Χαλκίδα και κατοικούν σε πόλεις εκτός δυτικά, στη βοιωτική ακτή, αλλά και σε πόλεις στο βορρά και νοτιοανατολικά.

Η ευρύτερη περιοχή της Χαλκίδας υπήρξε κατά τις δεκαετίες 1970,1980 σημαντικό βιομηχανικό κέντρο. Σήμερα πολλές από αυτές τις επιχειρήσεις δεν λειτουργούν. Παρόλα αυτά σημαντικό μέρος του πληθυσμού απασχολείται στις βιομηχανικές και βιοτεχνικές μονάδες που έχουν απομείνει, στη βιομηχανική περιοχή των Οινόφυτων.

A.2.6. Σχέδια – Χαρτες – Αεροφωτογραφίες διαχρονικά της Χαλκίδας

1. ΧΑΡΤΗΣ ΤΗΣ ΕΥΒΟΙΑΣ Πηγή: Google Earth

2. Η ΓΕΦΥΡΑ ΤΗΝ ΔΕΚΑΕΤΙΑ ΤΟΥ 1880 ΜΕ ΤΗΝ ΟΧΥΡΩΣΗ ΤΟΥ ΚΑΣΤΡΟΥ
Πηγή: www.servitoros.gr

3. Η ΣΙΔΕΡΕΝΙΑ ΓΕΦΥΡΑ ΣΤΙΣ ΑΡΧΕΣ ΤΟΥ 20^{ου} ΑΙΩΝΑ ΚΑΙ ΣΤΟ ΒΑΘΟΣ ΤΟ ΚΑΣΤΡΟ ΤΟΥ ΚΑΡΑΜΠΙΑΜΠΙΑ Πηγή: www.servitoros.gr

4. Η ΓΕΦΥΡΑ ΜΕ ΤΗΝ ΣΗΜΕΡΙΝΗ ΤΗΣ ΜΟΡΦΗ

Πηγή: www.eviaportal.gr

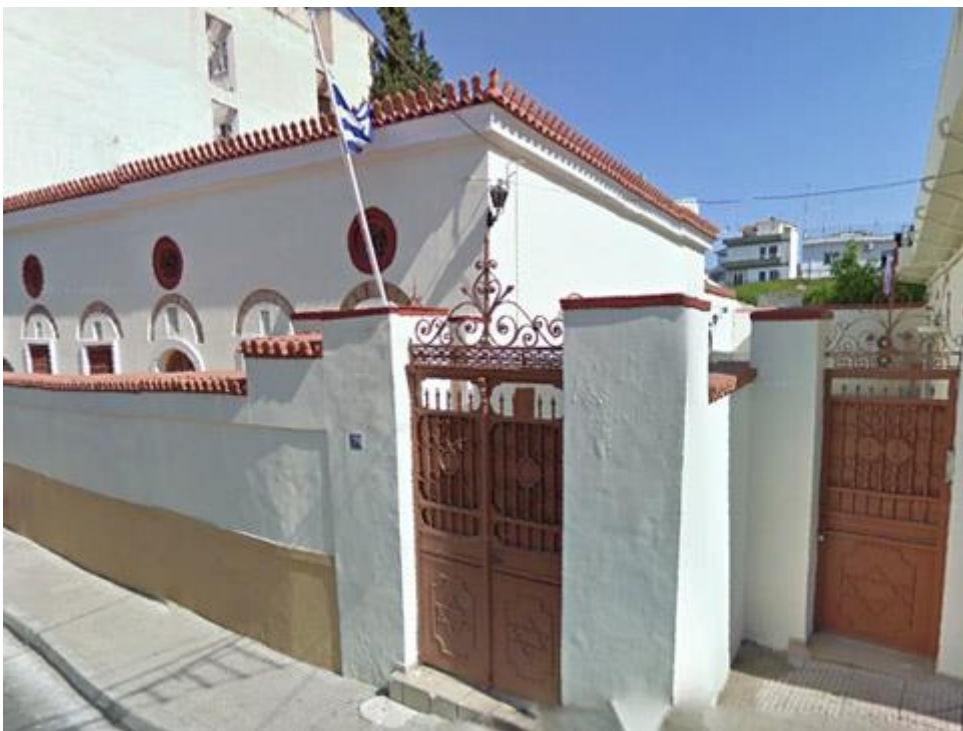
5. Η ΥΨΗΛΗ ΓΕΦΥΡΑ Πηγή: www.eviaportal.gr

8. ΝΑΟΣ ΤΗΣ ΑΓΙΑΣ ΠΑΡΑΣΚΕΥΗΣ (ΒΑΣΙΛΙΚΗ του 5^{ου} αιώνα)
Πηγή: www.aviaportal.gr

9. Η ΕΒΡΑΙΚΗ ΣΥΝΑΓΩΓΗ στην οδό Κώτσου
Πηγή: www.aviaportal.gr

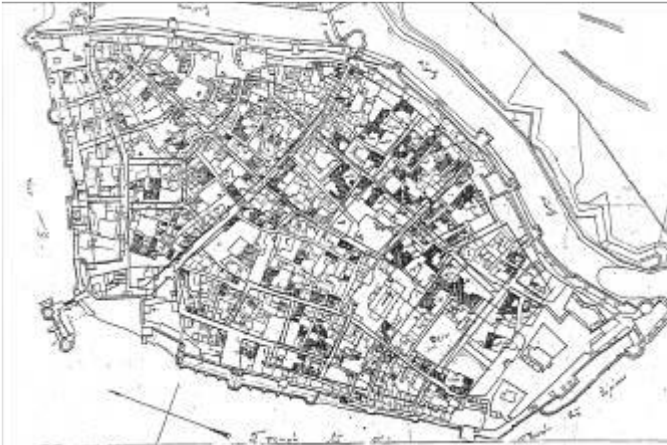

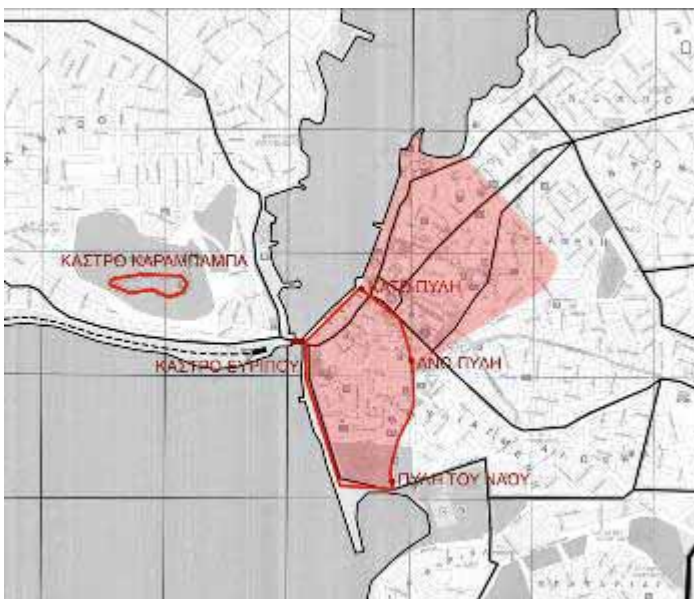
10. Η ΧΑΛΚΙΔΑ ΤΟ 1560 με το τείχος, την τάφρο , το κάστρο και τις τρεις πύλες εισόδου
Πηγή: www.servitoros.gr

11. Η ΧΑΛΚΙΔΑ ΤΟ 1730 φαίνεται η συνοικία του Κάστρου στην Ευβοική πλευρα δεξια
Πηγή: www.servitoros.gr

12. ΤΟ ΠΡΩΤΟ ΣΧΕΔΙΟ ΓΙΑ ΤΗΝ ΧΑΛΚΙΔΑ ΤΟ 1836 φαίνεται περιτοιχισμένη η συνοικία του Κάστρου
 Πηγή: Κ. Καυκούλα, Ν. Παπαμίχος, Β. Χαστάογλου, «Σχέδια πόλεων στην Ελλάδα του 19ου αι.», σ.66

13. Η ΧΑΛΚΙΔΑ ΜΕΤΑ ΤΗΝ ΑΠΕΛΕΥΘΕΡΩΣΗ

Πηγές: ίδια επεξεργασία (ως υπόβαθρο χρησιμοποιήθηκε οδικός χάρτης, έκδοση του Δήμου Χαλκιδέων, ενώ οι πληροφορίες για α την έκταση της πόλης προέρχονται από το βιβλίο του Μαμαλούκου, «Χαλκίδα. Τα νεοκλασικά σπίτια»)

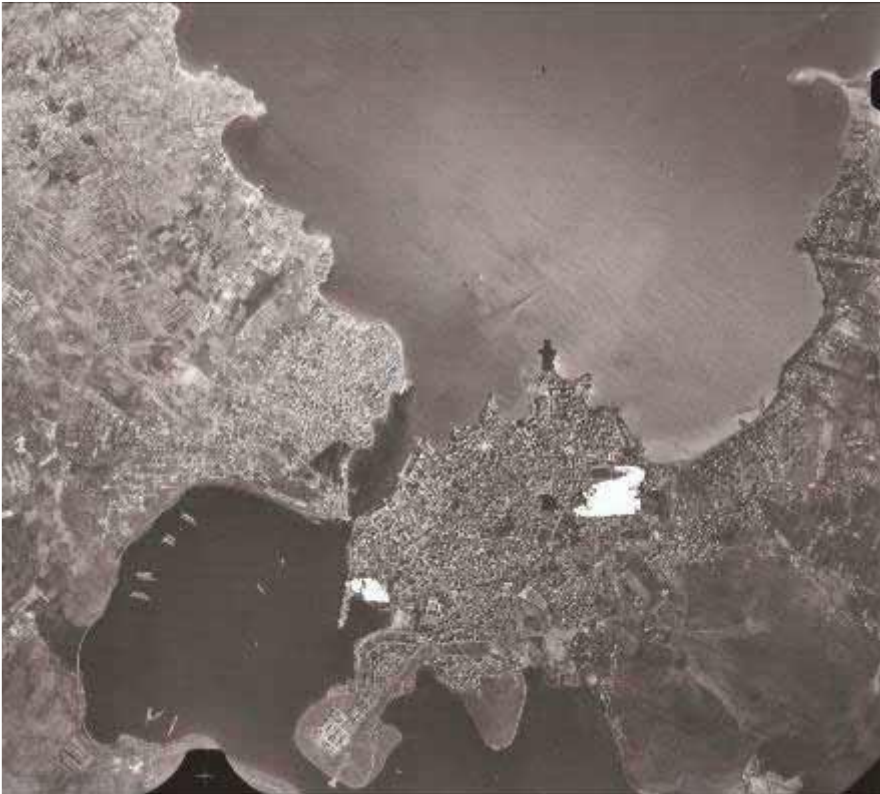
14. Η ΧΑΛΚΙΔΑ ΤΟ 1945 (Α/Φ Γ.Υ.Σ)
Πηγή: Γεωγραφική Υπηρεσία Στρατού

15. ΡΥΜΟΤΟΜΙΚΟ ΣΧΕΔΙΟ ΧΑΛΚΙΔΑΣ ΤΟΥ 1967 (ΕΥΒΟΙΚΗ ΠΛΕΥΡΑ ΧΑΛΚΙΔΑΣ)

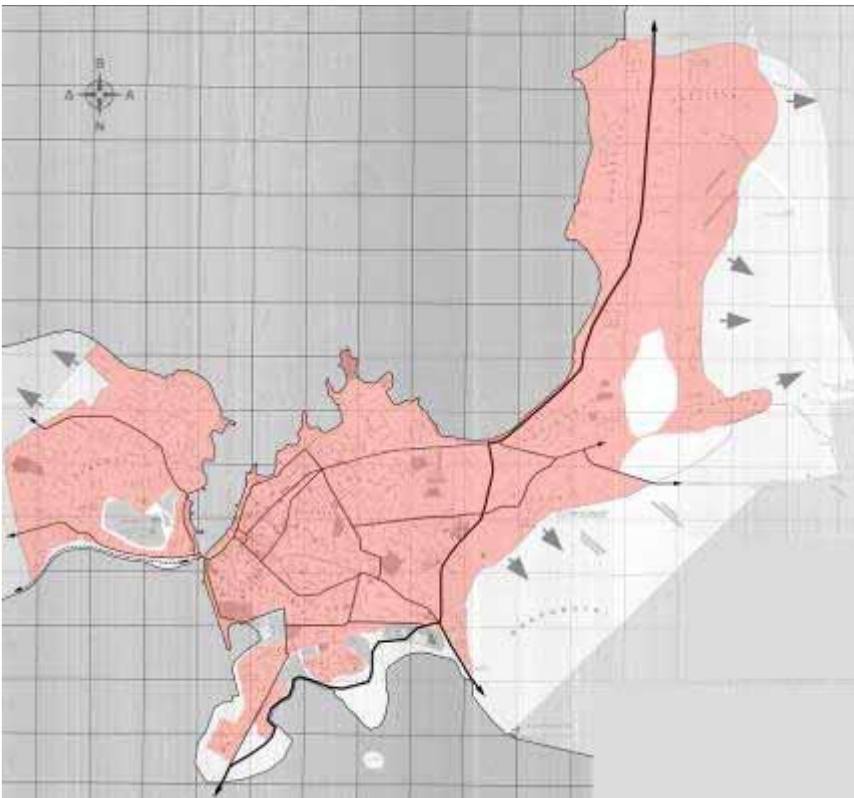
Πηγή: Δήμος Χαλκιδέων

16. Η ΧΑΛΚΙΔΑ ΤΟ 1986 (Α/Φ ΓΥΣ)

Πηγή: Γεωγραφική Υπηρεσία Στρατού

17. Η ΧΑΛΚΙΔΑ ΣΗΜΕΡΑ (τα βέλη δείχνουν τις περιοχές που επεκτείνεται)

Πηγή: ίδια επεξεργασία (ως υπόβαθρο χρησιμοποιήθηκε οδικός χάρτης, έκδοση του Δήμου Χαλκιδέων, ενώ οι πληροφορίες για α την έκταση της πόλης προέρχονται από τα

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Β

B.1. ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΟΥ ΚΤΙΡΙΟΥ

B.1.1. Θέση

Το μελετούμενο κτίριο ευρίσκεται εντός σχεδίου πόλης της Χαλκίδας στην συνοικία Β στο ΟΤ 19 στην γωνία των οδών **Κώτσου & Παίδων**. Η περιοχή όπου βρίσκεται το κτίριο έχει τοπωνύμιο "Συνοικία Κάστρο" και ονομάζεται έτσι βάσει των παραπάνω αναφερθέντων ιστορικών στοιχείων.

Πλησίον (προς τα ανατολικά) του κτιρίου υπάρχει η Πλατεία Τζαμιού και το Οθωμανικό Τέμενος της Χαλκίδας, επίσης στην ευρύτερη περιοχή υφίστανται αρκετά παλαιά διατηρητέα κτίσματα όπως και πολλά αποκατεστημένα διατηρητέα κτίσματα με διάφορες χρήσεις, και ο ναός της Αγ. Παρασκευής που είναι Βυζαντινή Βασιλική του 5^{ου} αιώνα, στα δυτικά του κτιρίου (χωρίς οπτική επαφή) υφίσταται και η γέφυρα του Ευρίπου. Η συνοικία "Κάστρο" είναι η παλαιά πόλη της Χαλκίδας και η οποία πλέον εποπτεύεται από την Εφορεία Νεωτέρων Μνημείων με σκοπό την διάσωση και αποκατάσταση των εναπομεινάντων νεοκλασικών κτιρίων και των οθωμανικών κτισμάτων.

B.1.2 Είδος – μορφή – δομικά στοιχεία του κτιρίου

Το μελετούμενο κτίριο είναι ένα διώροφο κτίσμα κατασκευασμένο την πρώτη δεκαετία του 20^{ου} αιώνα και ήταν η κατοικία του αρχικού χαλκιδέου ιδιοκτήτη. Κατασκευάστηκε ως ένα νεοκλασικό κτίριο με όλα τα στοιχεία που προσδιορίζουν αυτόν τον χαρακτηρισμό.

Το οικοπέδο εντός του οποίου κατασκευάστηκε έχει πρόσωπο σε τρεις οδούς ανατολικά –δυτικά και βόρεια, ενώ στην νότια πλευρά συνορεύει με άλλο οικοπέδο. Το εμβαδόν του οικοπέδου είναι 527,50 τμ. Η θέση του κτιρίου είναι εν επαφή με το βόρειο πρόσωπο του οικοπέδου (οδός Κώτσου) και το δυτικό πρόσωπο (οδός Παίδων) και κατά την περίοδο που κατοικούνταν από την οικογένεια, το οικοπέδο στα άλλα πρόσωπα ήταν περιφραγμένο με μανδρότοιχο πάχους περίπου 60 εκατοστών και ύψους 1,00 μ και πάνω από αυτόν υπήρχε κιγκλίδωμα σιδηρο συμπαγές με περίτεχνη μορφή.

Σήμερα το εν λόγω κτίριο έχει αποκατασταθεί ως διατηρητέο κτίριο από τον σημερινό του ιδιοκτήτη και άλλαξε χρήση. Το ισόγειο έχει χρήση καταστήματος και ο Α όροφος έχει χρήση γραφείου. Μια βασική αλλαγή που έγινε με την αποκατάσταση είναι ότι δεν υπάρχει όπως στην αρχή εσωτερική επικοινωνία μεταξύ ισογείου και Α ορόφου αλλά δημιουργήθηκε ξεχωριστή είσοδος για τον Α όροφο απομονώνοντας την κλίμακα στο ισόγειο.

Εντός του οικοπέδου κατασκευάστηκε και άλλο κτίριο (τριώροφο) με χρήση γραφείων και σήμερα στεγάζει το Λιμεναρχείο Χαλκίδας.

Ο φέρων οργανισμός του κτιρίου αποτελείται : Η θεμελίωση από λιθοριπή μετα τσιμεντοκονιάματος ως συνδετικό μέσο με την μορφή συνεχούς τοιχείου πάχους 1,00 μ και ύψος 1,00 μ κατασκευασμένη κάτω από τις τοιχοποιίες της ανωδομής. Η ανωδομή είναι κατασκευασμένη από φέρουσες υπερμπατικές τοιχοποιίες παχους 60 εκ. από λιθοδομή λαξευμένων και μη λίθων, ως διαζώματα έχει σενάζ από αοπλο σκυρόδεμα. Το μεσωπάτωμα (οροφή ισογείου) αποτελείται από ξύλινες κύριες δοκούς που εδραζονται στις τοιχοποιίες, ξύλινες τεγίδες και σανίδωμα ως τελική στρώση. Η στέγη είναι ξύλινη εδρασμένη στις τοιχοποιίες και φέρει επικάλυψη από ρωμαϊκά κεραμίδια. Το δάπεδο του ισογείου είναι από οπλισμένο σκυρόδεμα.

Κατά την αποκατάσταση που έγινε αποξιλώθηκαν τα επιχρίσματα εσω – έξω και ενισχύθηκαν οι φέρουσες υπερμπατικές τοιχοποιίες με δομικό πλέγμα το οποίο αγκυρώθηκε πάνω τους εκατέρωθεν και καλύφθηκε με εκτοξευόμενο τσιμεντοκονίαμα. Επίσης αντικαταστάθηκε το μεσωπάτωμα, το δάπεδο του ισογείου αποξυλώθηκε και κατασκευάστηκε νέο από οπλισμένο σκυρόδεμα ενισχύοντας εσωτερικά τις τοιχοποιίες. Η ξύλινη κλίμακα ανόδου στον Α όροφο

αντικαταστάθηκε και αυτή με νέα η οποία στηρίζεται εν μέρει στο ξύλινο μεσοπάτωμα και εν μέρει στον τοίχο. Η στέγη αντικαταστάθηκε με νέα με την μορφή και το υψος που είχε η παλαιά.

Οι εσωτερικές τοιχοποιίες είναι δρομικές κατασκευασμένες από οπτοπλινθοδομή με συμπαγής οπτοπλινθούς και κατά την αποκατάσταση δεν άλλαξαν θέση παρα μόνον ενισχύθηκαν με τσιμεντοκονίαμα και κατοπιν επαναεπιχρίστηκαν.

Τα επιχρισματα είναι κοινά τριφτά εσωτερικά και εξωτερικά από ασβεστοτσιμεντοκονίαμα και ασβεστομαρμαροκονίαμα.

Τά κουφώματα είναι ξύλινα ανοιγόμενα τα εξωτερικά από σουηδική ξυλεία με διπλούς υαλοπίνακες και ξύλινα από σουηδική ξυλεία τα εσωτερικά.

Το δάπεδο του ισογείου έχει επικάλυψη από μαρμαρόπλακες ενώ το δάπεδο του Α ορόφου είναι ξύλινο.

Η ψευδοροφή τόσο του ισογείου όσο και του Α ορόφου είναι κατασκευασμένη από γυψοσανίδες.

Οι χρωματισμοί του κτιρίου είναι από πλαστικά και ακρυλικά χρώματα.

Οι εγκαταστάσεις που έχουν εφαρμοσθεί στο κτίριο είναι : Εγκατάσταση υδρευσης με παροχή από το δίκτυο πόλης , εγκατάσταση αποχέτευσης με συνδεση στο δίκτυο λυμάτων , εγκατάσταση κλιματισμού, εγκατάσταση ισχυρών και ασθενών ρευμάτων , τά ομβρια της στέγης έχουν ελεύθερη απορροή.

Τα γείσα της στέγης, οι παραστάδες και τα υπέρθυρα των κουφωμάτων, τά ανάγλυφα σχέδια επί των εξωτερικών τοίχων και ότι άλλη αρχιτεκτονική προεξοχή υπάρχει είναι αντίγραφα των αρχικών (τα οποία είχαν καταστραφεί) και είναι κατασκευασμένα από ειδικό ανθεκτικό γύψο και επικολλημένα με ειδική συγκολλητική ρητίνη.

B.1.3. Εμβαδά – όγκοι

Το εμβαδόν του ισογείου συνολικά είναι 141,90 τμ , το εμβαδόν του Α ορόφου επίσης είναι 141,90 τμ . Το συνολικό ύψος μαζί με την στέγη είναι 10,00 μ και ο συνολικός όγκος του κτιρίου είναι 1364,61 κ.μ.

B.2 ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΔΙΑΜΟΡΦΩΣΗΣ ΣΕ ΕΚΘΕΣΙΑΚΟ ΧΩΡΟ

B.2.1. Οργάνωση και καθορισμός σταδίων εργασίας

Μετά την ανάληψη της πτυχιακής εργασίας καθορίστηκαν τα στάδια των απαιτούμενων ενεργειών που έπρεπε να κάνω ώστε να πετύχω το καλύτερο δυνατό αποτέλεσμα.

Κατ αρχήν έγινε η επαφή με τον ιδιοκτήτη (που προκαταβολικά είχε συμφωνήσει) για να καθορίσουμε το πρόγραμμα των αυτοψιών που έπρεπε να κάνω και να μου παραδώσει ότι στοιχείο αφορούσε το κτίριο, πράγμα που έγινε.

Κατόπιν έκαμα πλήρη φωτογραφική αποτύπωση του κτιρίου τόσο γενικά όσο και ειδικά.

Αποφάσισα να κάνω σταδιακή αποτύπωση και σχεδιασμό των υπάρχοντων στοιχείων του κτιρίου (βήμα – βήμα) και αυτό διότι υπήρχαν πολλές αρχιτεκτονικές λεπτομέρειες που έπρεπε να αποτυπωθούν. Έτσι έγινε σε τρεις επισκέψεις η αποτύπωση του ισογείου με παράλληλο σχεδιασμό και σε τρεις επισκέψεις η αποτύπωση του Α ορόφου με επίσης παράλληλο σχεδιασμό. Απαιτήθηκαν ακόμη δύο επισκέψεις για επαναποτύπωση κάποιων λεπτομερειών των κουφωμάτων εξωτερικά του Α ορόφου και αποτύπωση της στέγης χρησιμοποιώντας πτυσσόμενη σκάλα λόγω έλλειψης εξωστών. Με βάση την αποτύπωση σχεδιάστηκαν οι κατόψεις ισογείου και Α ορόφου και οι τομές σε δύο θέσεις.

B.2.2 Περιγραφή υπάρχουσας κατάστασης εσωτερικής αρχιτεκτονικής διαμόρφωσης

1. ΙΣΟΓΕΙΟ

Το ισόγειο αποτελείτο από δύο χώρους, έναν χώρο όπου η κλίμακα ανόδου στον Α όροφο και έναν ενιαίο χώρο όλο το υπόλοιπο. Ο χώρος του κλιμακοστασίου δεν έχει επικοινωνία εσωτερικά με τον υπόλοιπο χώρο αλλά με ξεχωριστή είσοδο στην ανατολική πλευρά. Ο υπόλοιπος χώρος διαθέτει περιμετρικά πέντε δίφυλλες θύρες και ένα παράθυρο. Το ελεύθερο ύψος του ισογείου μετρούμενο από την μαρμαροεπένδυση έως την ψευδοροφή είναι 4,16 .

2. Α ΟΡΟΦΟΣ

Ο Α όροφος αποτελείτο από τέσσερα δωμάτια ένα ανεξάρτητο χώλλ και ένα χώλλ όπου καταλήγει η κλίμακα και στο οποίο "βλέπουν" τα δωμάτια και το άλλο χώλλ, επίσης υφίστατο μια μικρή κουζίνα και ένα WC με προθαλαμο. Υπάρχουν εννέα παράθυρα και δύο μπαλκονόπορτες οι οποίες οδηγούν σε δύο μικρούς εξώστες. Το ελεύθερο ύψος του ορόφου μετρούμενο από το ξύλινο πάτωμα έως την ψευδοροφή είναι 4,00 μ.

3. ΣΤΕΓΗ

Η στέγη λόγω του ελαφρώς ακανόνιστου σχήματος της κάτοψης είναι με δύο τμήματα , μία τετράριχτη (πιο υψηλή) και μία τρίριχτη (χαμηλότερη) που σβήνει στην υψηλότερη. Το μεγαλύτερο μικτό ύψος της στέγης είναι 1,50 μ. Η απορροή των όμβριων γίνεται ελεύθερα περιμετρικά (χωρίς λούκια και υδρορροές) . Οι δύο μικροί εξώστες του ορόφου είναι ασκεπείς.

B.2.3 Περιγραφή αρχιτεκτονικής διαμόρφωσης σε εκθεσιακό χώρο.

Η πρόταση της αρχιτεκτονικής διαμόρφωσης γίνεται με δύο απaráβατους όρους οι οποίοι είναι : α) Αποκλείεται η οποιαδήποτε επέμβαση στις εξωτερικές όψεις του κτιρίου και σε όλα τα αρχιτεκτονικά χαρακτηριστικά του, β) Αποκλείεται η επέμβαση σε φέροντα στοιχεία του κτιρίου και στην κλίμακα ανόδου στον όροφο . Τα υπολογισμένα κινητά φορτία στο δάπεδο του Α ορόφου δεν επηρεάζονται διότι η χρήση γραφείου που υπολογίστηκε το πάτωμα με την χρήση εκθεσιακού χώρου δεν διαφέρει από άποψη φορτίων.

ΙΣΟΓΕΙΟ

Στο ισόγειο θα κατασκευαστούν ένας χώρος υγιεινής για κοινό ΑΜΕΑ με τις ελάχιστες απαιτούμενες διαστάσεις, ένας χώρος υγιεινής με προθάλαμο για το κοινό και ένα γραφείο για τους υπεύθυνους λειτουργίας του χώρου. Ο υπόλοιπος χώρος του ισογείου διαμορφώνεται σε εκθεσιακό χώρο γενικής χρήσης π.χ. ζωγραφικής – βιβλίου – φωτογραφίας – λαϊκής τέχνης με την τοποθέτηση προθηκών – ραφιών και πάγκων (όπως σχέδιο). Η πρόσβαση στο ισόγειο θα γίνεται από δύο θύρες, μία θύρα από την κύρια οδό Κώτσου και μία θύρα από την οδό Παίδων. Οι υπόλοιπες θύρες δεν θα χρησιμοποιούνται. Ο φωτισμός του χώρου επιτυγχάνεται από τὰ υπάρχοντα ανοίγματα (θύρες & παράθυρα) ενώ θα τοποθετηθεί και τεχνητός φωτισμός από κατάλληλα φωτιστικά σώματα . Στον χώρο του ισογείου δεν θα γίνει αποξήλωση της ψευδοροφής που υφίσταται.

Στον χώρο που υπάρχει η κλίμακα ανόδου στον Α όροφο δεν θα γίνει καμία επέμβαση, ο χώρος αυτός επικοινωνεί με τον εξωτερικό χώρο με θύρα η οποία βλέπει στον μικρό ακάλυπτο χώρο στον οποίο θα τοποθετηθούν καλαίσθητα παγκάκια για προσωρινή παραμονή κοινού. Ο ακάλυπτος αυτός χώρος είναι περιφραγμένος με συμπαγή μανδρότοιχο και επικοινωνεί με την οδό Κώτσου διαμέσου σιδηρής θύρας.

Α ΟΡΟΦΟΣ

Στον Α όροφο κατ αρχήν αφαιρείται ένας μεσότοιχος ο οποίος διαχωρίζει το πρώτο δωμάτιο δεξιά της κλίμακας δημιουργώντας έτσι ένα μεγάλο ενιαίο χώρο. Οι υπόλοιποι χώροι παραμένουν όπως είναι διαχωρισμένοι καθώς επίσης παραμένει και ο υπάρχοντας χώρος υγιεινής και η μικρή κουζίνα. Η πρόσβαση στους χώρους γίνεται από τις υπάρχουσες θύρες , ο φωτισμός παρέχεται από τα υπάρχοντα παράθυρα και θα τοποθετηθεί και τεχνητός φωτισμός. Οι χώροι που διαμορφώνονται τελικά είναι : ένας χώρος γραφείου για την υποστηρίξη των δραστηριοτήτων, ένας χώρος έκθεσης φωτογραφίας, ένας χώρος έκθεσης βιβλίου, το μεγάλο χώλλ όπου καταλήγει η κλίμακα σαν χώρος υποδοχής και η μικρή κουζίνα μαζί με τον χώρο υγιεινής ως βοηθητικοί χώροι. Σε κάθε εκθεσιακό χώρο αναλόγως του προορισμού του θα τοποθετηθούν οι απαραίτητες προθήκες – ράφια και πάγκοι.

ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΕΣ ΚΤΙΡΙΟΥ

ΑΝΑΤΟΛΙΚΗ ΟΨΗ

ΒΟΡΕΙΟΔΥΤΙΚΗ ΟΥΗ

ΝΟΤΙΑ ΟΨΗ

ΚΑΤΑΣΚΕΥΑΣΤΙΚΕΣ ΛΕΠΤΟΜΕΡΕΙΕΣ ΕΞΩΤΕΡΙΚΑ (ΕΞΩΣΤΗΣ)

ΚΑΤΑΣΚΕΥΑΣΤΙΚΕΣ ΛΕΠΤΟΜΕΡΕΙΕΣ ΕΞΩΤΕΡΙΚΑ (ΕΞΩΣΤΗΣ)

ΚΑΤΑΣΚΕΥΑΣΤΙΚΕΣ ΛΕΠΤΟΜΕΡΕΙΕΣ (ΓΕΙΣΑ ΑΝΟΙΓΜΑΤΩΝ)

ΚΑΤΑΣΚΕΥΑΣΤΙΚΕΣ ΛΕΠΤΟΜΕΡΕΙΕΣ (ΓΕΙΣΑ ΑΝΟΙΓΜΑΤΩΝ - ΤΟΙΧΩΝ)

ΚΑΤΑΣΚΕΥΑΣΤΙΚΕΣ ΛΕΠΤΟΜΕΡΕΙΕΣ (ΓΕΙΣΑ ΤΟΙΧΩΝ)

ΚΑΤΑΣΚΕΥΑΣΤΙΚΕΣ ΛΕΠΤΟΜΕΡΕΙΕΣ (ΓΕΙΣΑ ΑΝΟΙΓΜΑΤΩΝ - ΤΟΙΧΩΝ)

ΚΑΤΑΣΚΕΥΑΣΤΙΚΕΣ ΛΕΠΤΟΜΕΡΕΙΕΣ ΕΣΩΤΕΡΙΚΑ Α' ΟΡΟΦΟΥ (ΟΡΟΦΗ)

ΧΩΛΛ ΕΣΩΤΕΡΙΚΑ Α' ΟΡΟΦΟΥ

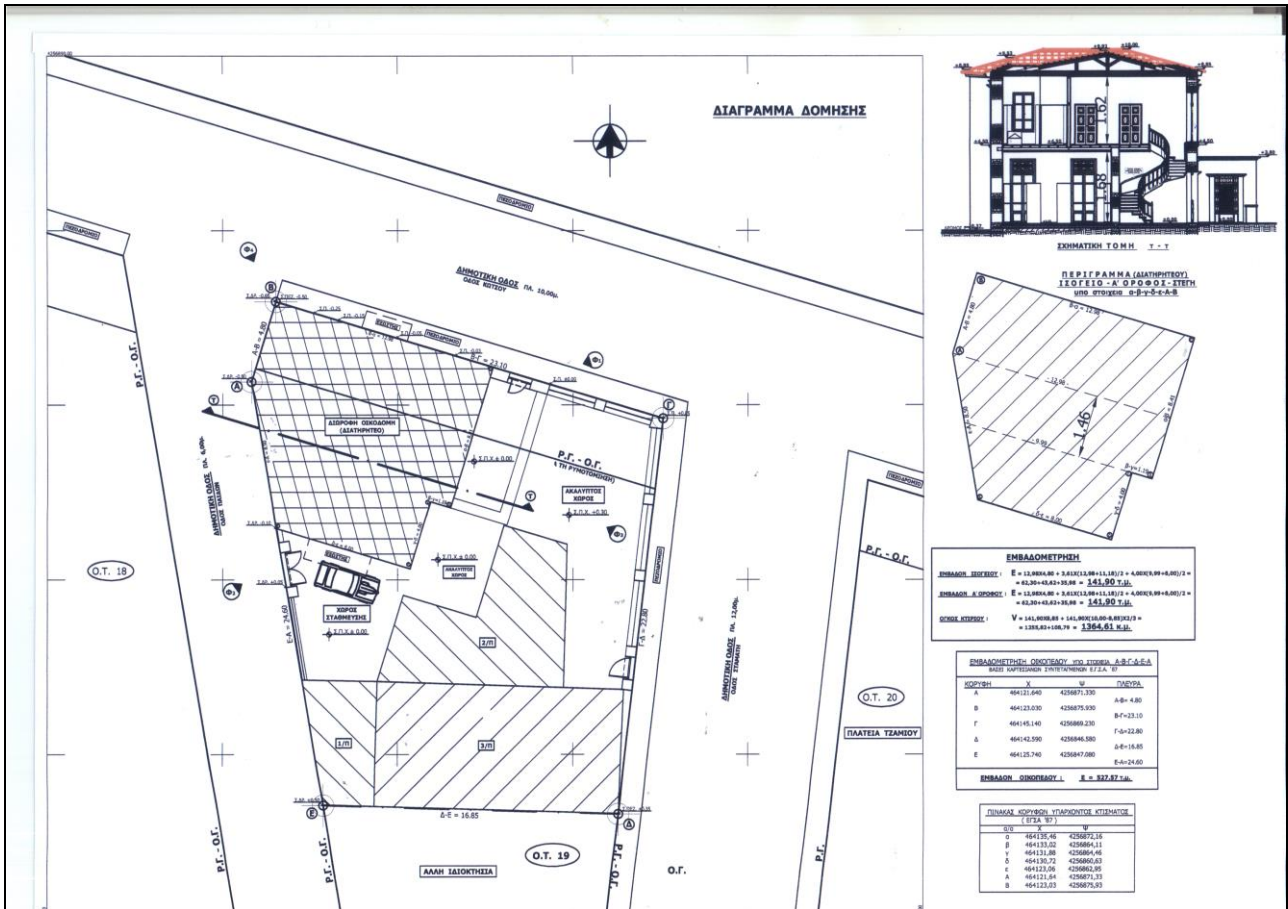
ΕΥΛΙΝΗ ΣΚΑΛΑ ΑΝΟΔΟΥ ΕΣΩΤΕΡΙΚΑ Α' ΟΡΟΦΟΥ

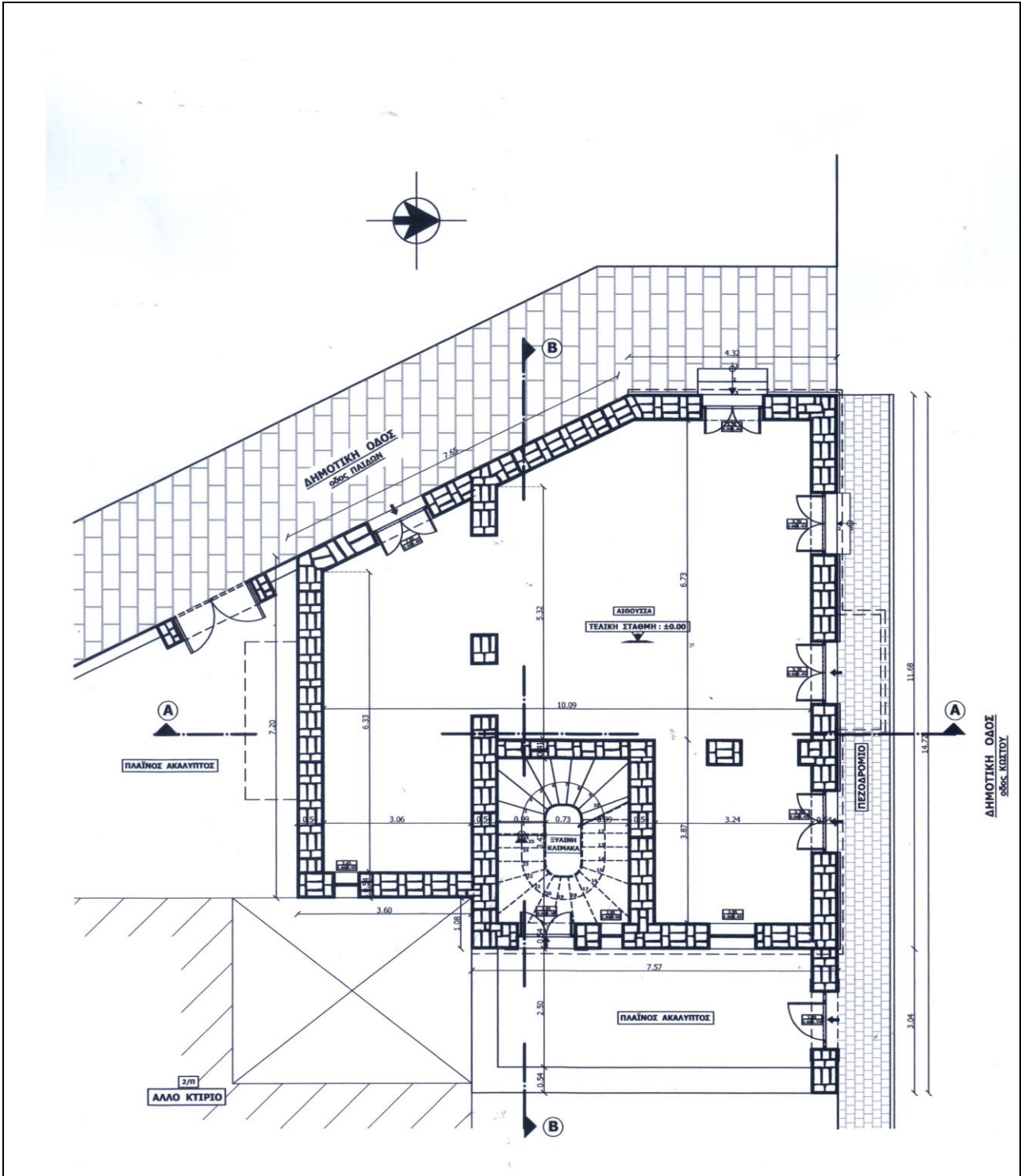

ΕΥΛΙΝΗ ΣΚΑΛΑ ΑΝΟΔΟΥ ΕΣΩΤΕΡΙΚΑ Α' ΟΡΟΦΟΥ

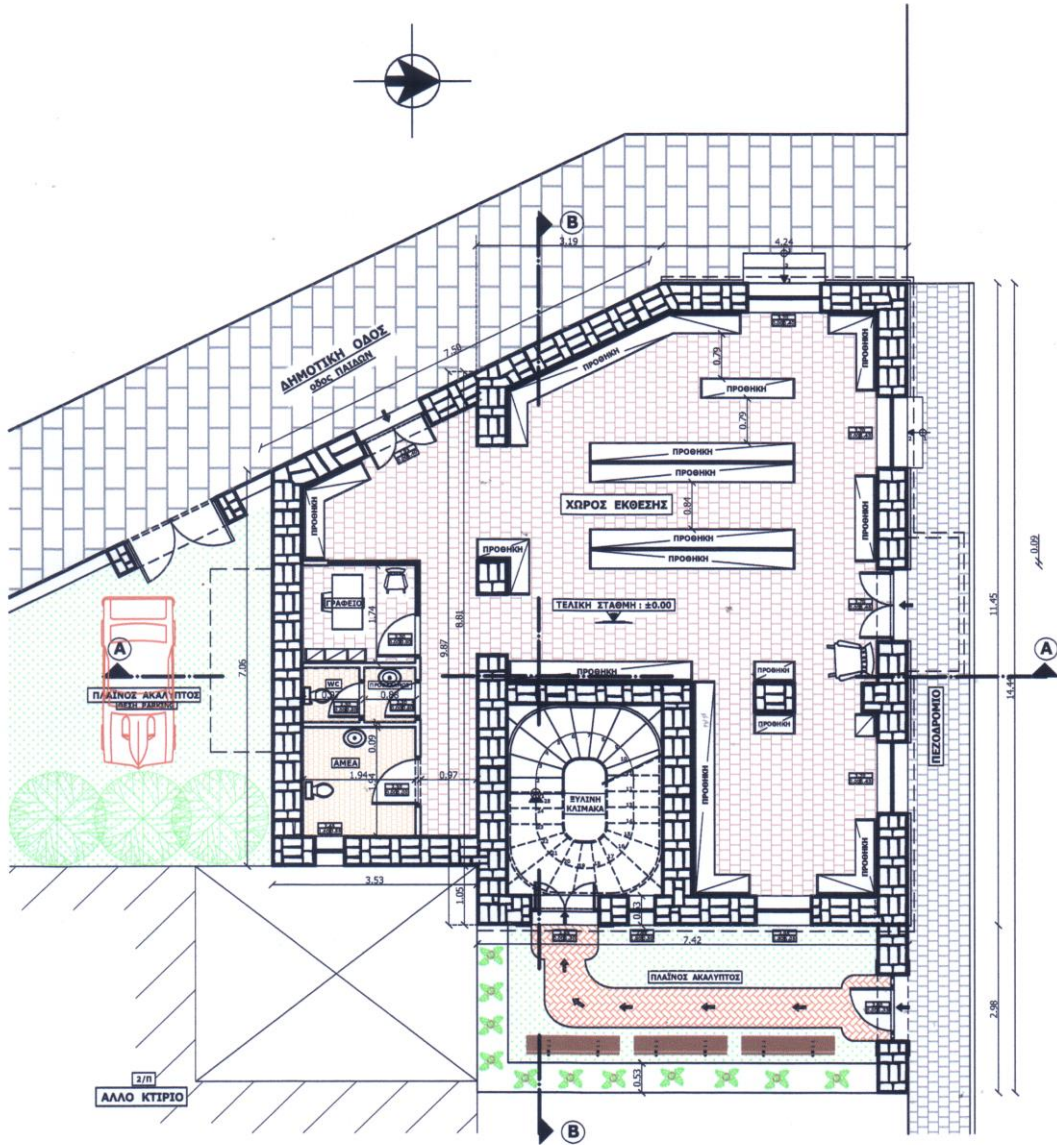
ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΑ ΣΧΕΔΙΑ ΝΕΟΚΛΑΣΙΚΟΥ ΚΤΙΡΙΟΥ ΠΡΙΝ ΚΑΙ ΜΕΤΑ ΤΗΝ ΑΛΛΑΓΗ ΧΡΗΣΗΣ

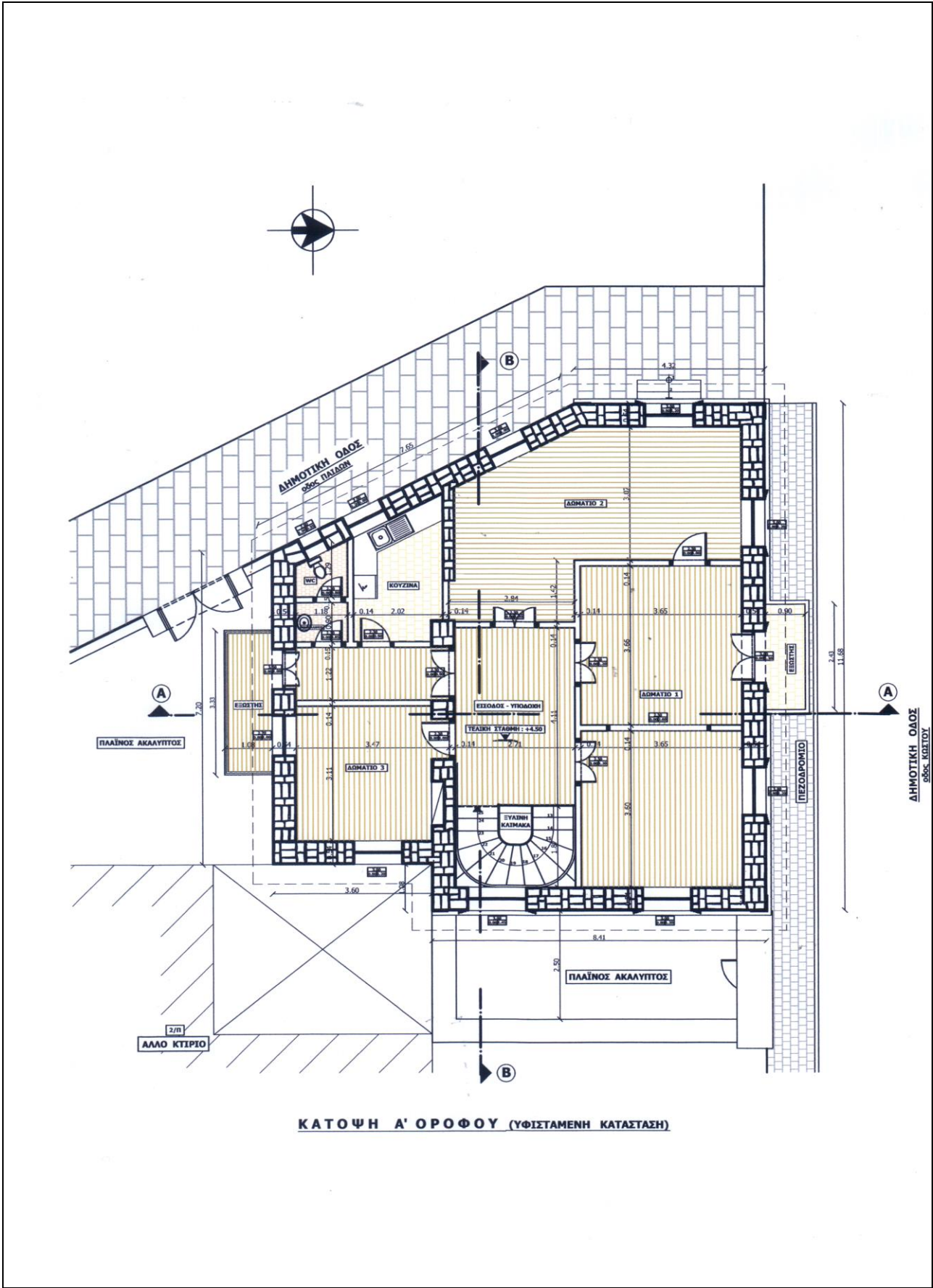

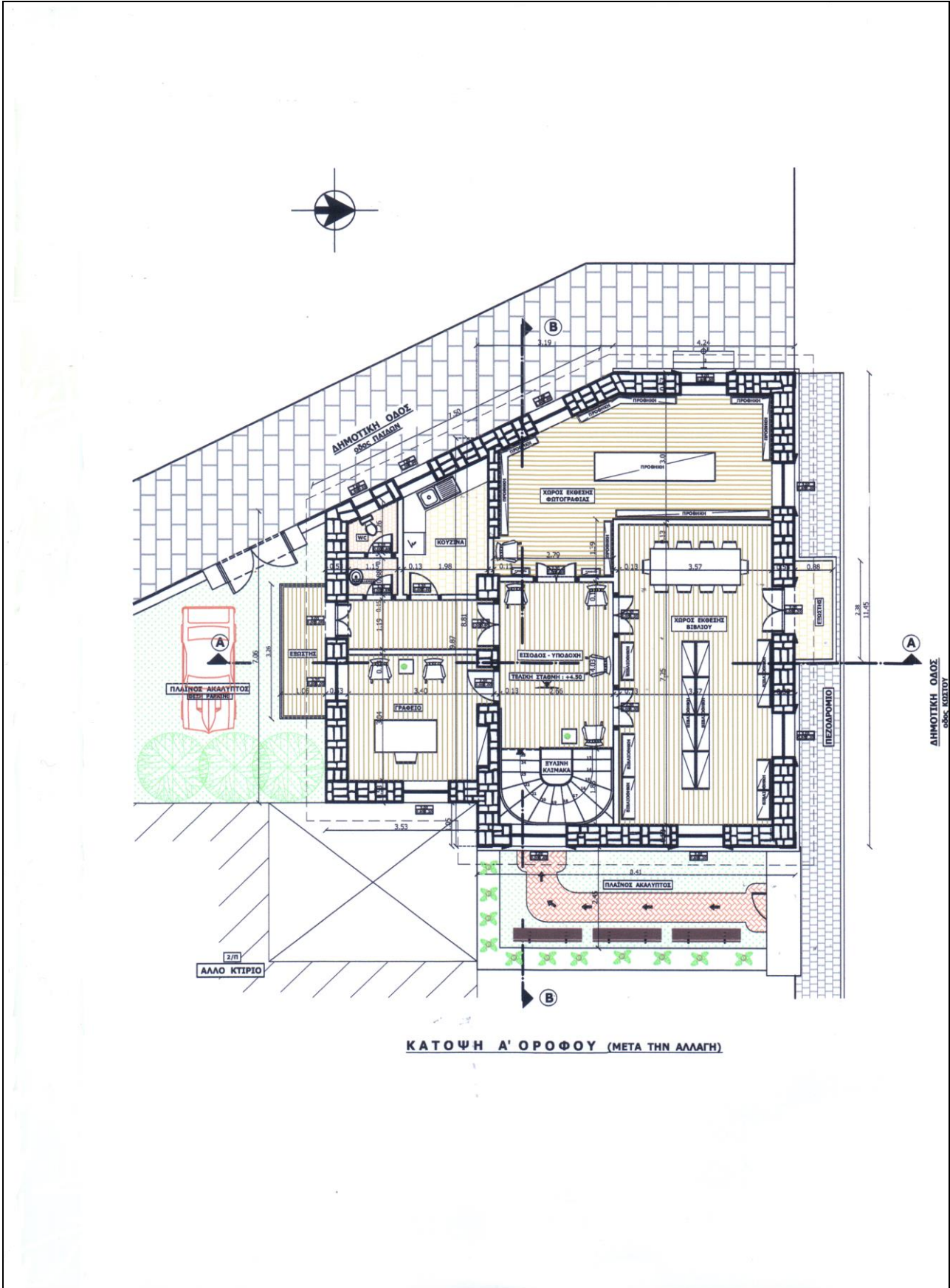

ΚΑΤΟΨΗ ΙΣΟΓΕΙΟΥ (ΥΦΙΣΤΑΜΕΝΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ)

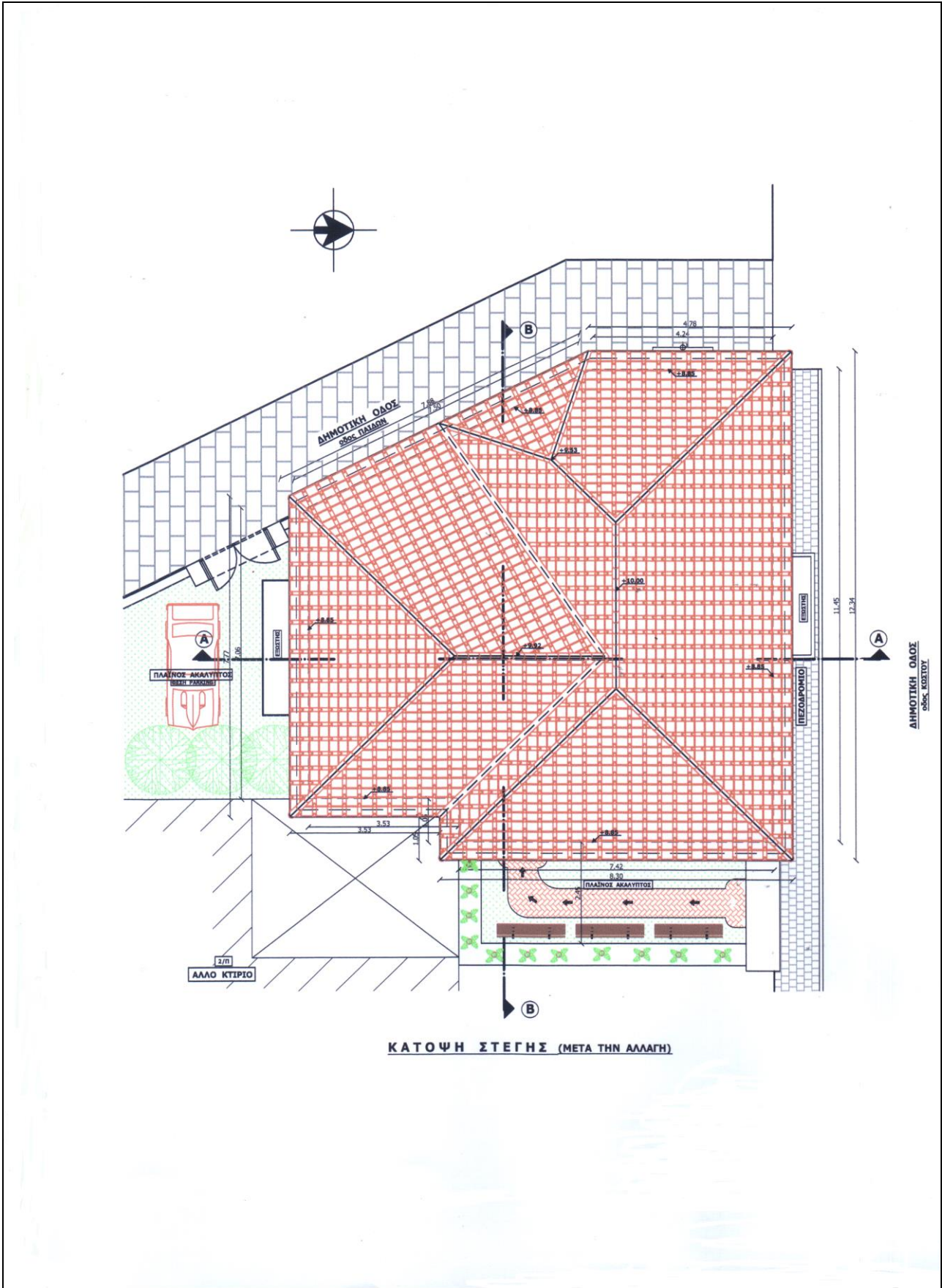

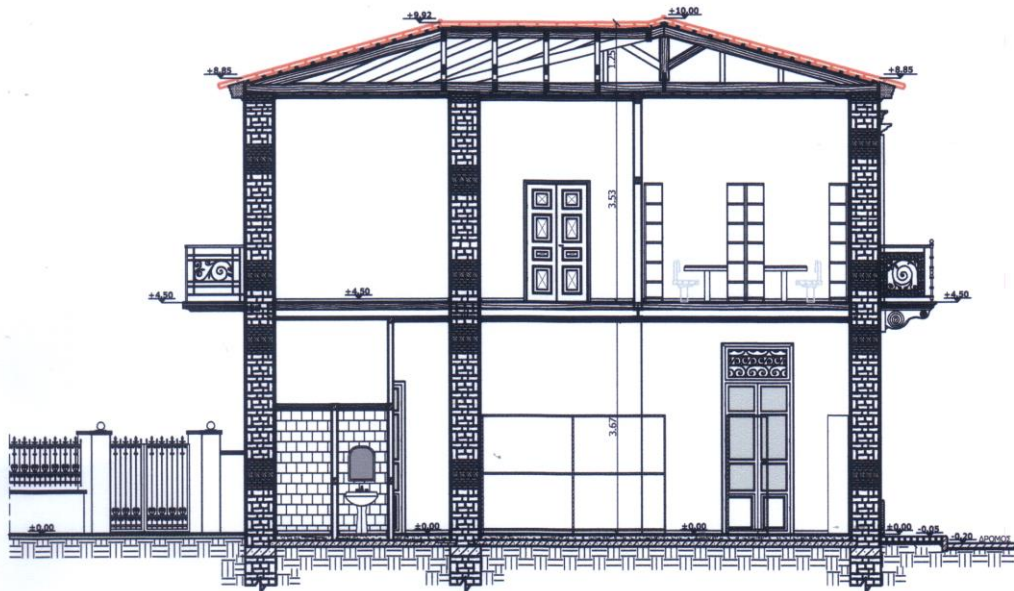

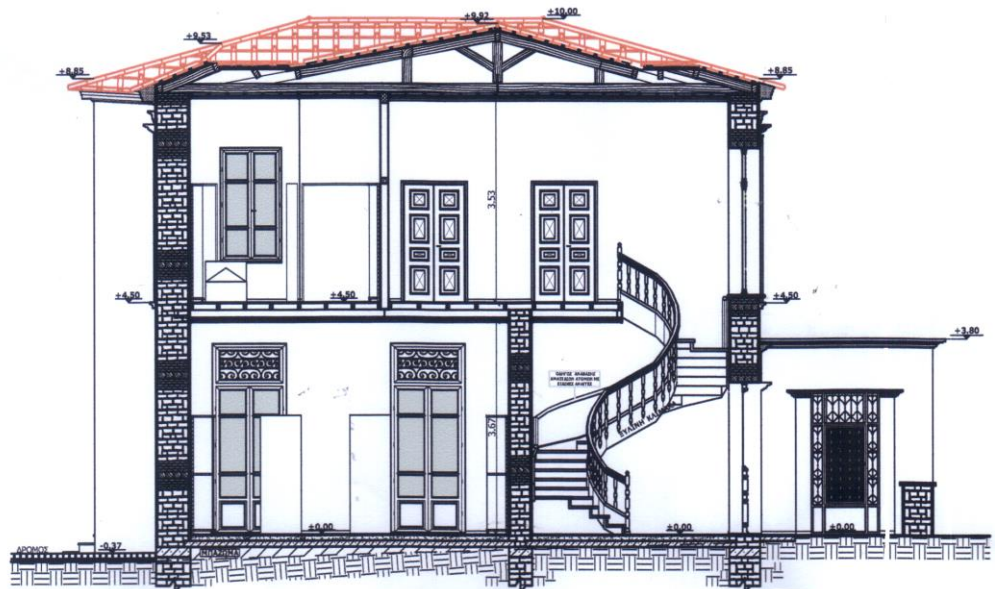
ΚΑΤΟΨΗ Α' ΟΡΟΦΟΥ (ΜΕΤΑ ΤΗΝ ΑΛΛΑΓΗ)

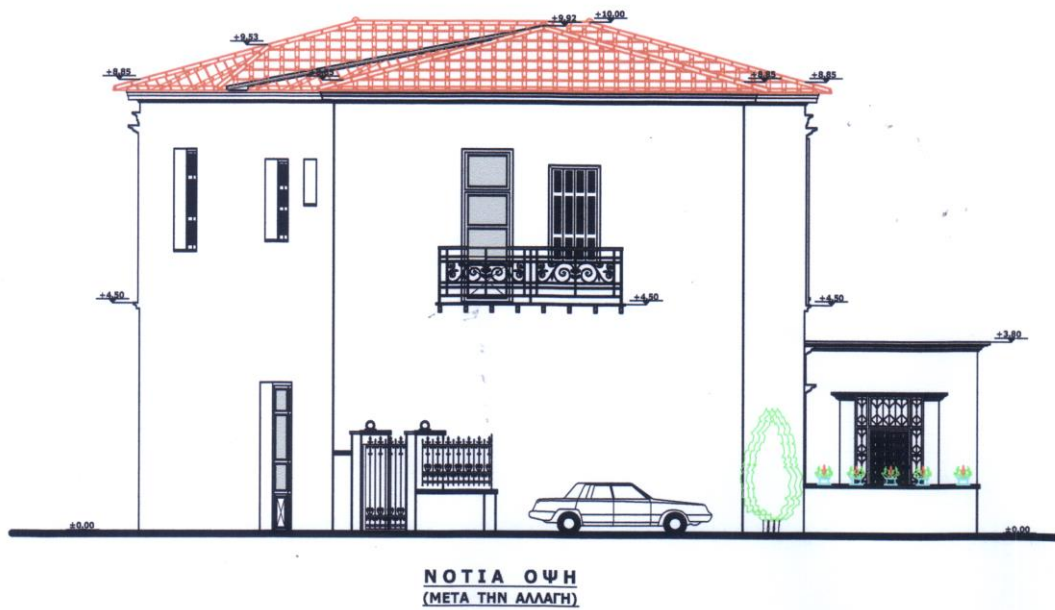

ΤΟΜΗ Α-Α
(ΜΕΤΑ ΤΗΝ ΑΛΛΑΓΗ)

ΤΟΜΗ Β-Β
(ΜΕΤΑ ΤΗΝ ΑΛΛΑΓΗ)

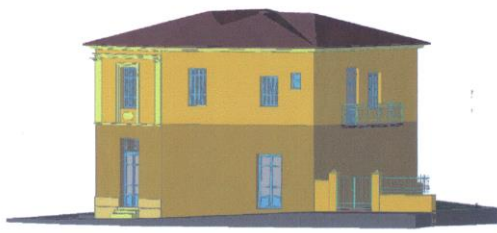

ΔΥΤΙΚΗ ΟΨΗ
(ΜΕΤΑ ΤΗΝ ΑΛΛΑΓΗ)

ΑΝΑΤΟΛΙΚΗ ΟΨΗ
(ΜΕΤΑ ΤΗΝ ΑΛΛΑΓΗ)

ΝΟΤΙΟ ΔΥΤΙΚΗ ΟΨΗ

ΝΟΤΙΟ ΑΝΑΤΟΛΙΚΗ ΟΨΗ

ΒΟΡΕΙΑ ΔΥΤΙΚΗ ΟΨΗ

ΒΟΡΕΙΑ ΑΝΑΤΟΛΙΚΗ ΟΨΗ

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- Βρανόπουλος Επαμ., *Ιστορία της Εύβοιας*, Αθήνα, εκδόσεις Πελασγός, 1995
- Γενικά Αρχεία του Κράτους (Γ.Α.Κ.), αρχεία νομού Ευβοίας
- D.N.A. ομάς αρχιτεκτονικών και πολεοδομικών μελετών, Υπουργείου Εσωτερικών, Διεύθυνσις προγραμματισμού και μελετών, «Χαλκίς-Ρυθμιστικόν και ρυμοτομικόν σχέδιον, Γ' Φάσις»
- Ελευθερίου Β., Φώτου Μαρία, *Παραλία Χαλκίδας*, διάλεξη, ΕΜΠ, 1984
- *Εύβοια 1979*, ετήσια συνδρομή «Προοδευτικής Εύβοιας»
- *Ευβοϊκή εγκυκλοπαίδεια*, τόμος Γ, λήμμα «Χαλκίδα», Αθήνα, εκδόσεις Στεφ. Βασιλόπουλος, 1998
- *Η πόλη στους νεότερους χρόνους. Μεσογειακές και βαλκανικές όψεις (19ος–20ος αι.)*, Πρακτικά του Β' Διεθνούς Συνεδρίου, Αθήνα, εκδ. Εταιρεία Μελέτης Νέου Ελληνισμού, 2000
- Ιωαννίδης Ελ., *Ιστορία του Δήμου Χαλκιδέων*, Χαλκίδα, Εταιρεία Ευβοϊκών Σπουδών, 2002
- Ιωαννίδης Ελ., *Μικρασιάτες πρόσφυγες στην Εύβοια*, Χαλκίδα, έκδοση «Πανευβοϊκού Βήματος», 2001
- Καραπασχαλίδου Αμ., *Η Χαλκίδα άλλοτε και τώρα*, Χαλκίδα, έκδοση με τη φροντίδα του τοπικού τμήματος Χαλκίδας του Σώματος Ελλήνων Οδηγών
- Καρρά Στ., «Χαλκίδα, τόσο ωραία, τόσο κοντά», *athensvoice*, τεύχος 187, Οκτώβριος 2007
- Μαμαλούκος Στ., *Χαλκίδα. Τα νεοκλασικά σπίτια*, Αθήνα, ΕΜΠ, Έδρα Ιστορίας της Αρχιτεκτονικής, 1981
- Μεσσίνας Ηλ., *Οι συναγωγές στην Ελλάδα, η αρχιτεκτονική τους και η σχέση τους με τον ιστό της πόλης και την εβραϊκή συνοικία*, διδακτορικό ΕΜΠ, Οκτώβριος 1998
- Παλόγου Σ., *Πολεοδομική μελέτη της Χαλκίδας. Ανάλυση και κριτική της κατάστασης βασισμένη στις κατευθύνσεις του ευρωπαϊκού συμβουλίου πολεοδόμων*, εργασία για το μάθημα Ε.Θ. Πολεοδομίας 9, Μάιος 2007
- Παλόγου Σ., *Χαλκίδα. Νεοκλασική αρχιτεκτονική*, εργασία για το μάθημα Ιστορία-Θεωρία 7, Φεβρουάριος 2006
- Σγουρός Κ., «Η πόλη των “τρελών νερών” », *Γεωτρόπιο*, τεύχος 137, Νοέμβριος 2002

Πηγές από το διαδίκτυο:

- www.chalkida.gr
- www.e-city.gr
- www.el.wikipedia.org
- www.servitoros.gr
- www.stereaellada.gov.gr